

**Република Србија
УСТАВНИ СУД**

**ПРЕГЛЕД
РАДА УСТАВНОГ СУДА
У 2015. ГОДИНИ**

ПРЕГЛЕД РАДА УСТАВНОГ СУДА У 2015. ГОДИНИ

I

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Будући да се и након више од пет деценија постојања Уставног суда у Републици Србији у средствима јавног информисања, али и у неким званичним документима појединих институција, уставносудска контрола поистовећује са вршењем судске власти, а Уставни суд са редовним судовима, па се тако рад Уставног суда разматра у оквиру извештаја о стању у правосуђу у Републици или, пак, у јавним гласилима Управни суд, вероватно због извесне сличности у називу, небројено пута означава као Уставни суд, и овај Преглед рада нужно је почети подсећањем да је, сагласно члану 166. Устава Републике Србије, Уставни суд посебан – независан и самосталан државни орган који штити уставност и законитост и људска и мањинска права и слободе. Уставна позиција уставног суда разлог је што се у теорији уставног права овај државни орган неретко сматра репрезентом посебне „четврте гране власти“.

Но, без обзира на специфичан уставни положај Уставног суда, као што је већ више пута истицано, бројне Уставом утврђене надлежности овог органа, које премашују надлежности већине европских уставних судова, и изузетно широко постављена доступност Уставног суда свим физичким и правним лицима, органима и организацијама захтевају од Суда максимално ангажовање на решавању најразличитијих уставносудских спорова. Измене Закона о Уставном суду децембра 2011. године значајно су допринеле стварању услова за ефикасније поступање Суда. Рад Суда не само на седници Уставног суда када је састав од свих 15 судија одлучивао и у предметима у којима нису биле испуњене ни основне процесне претпоставке за вођење уставносудског поступка, већ, од краја 2011. године, и на седницама великих и малих већа, резултирао је константним повећањем броја решених предмета из године у годину. Јачање и оспособљавање Стручне службе која је незамењиви ослонац у раду судијама и Суду у целини, а чему Уставни суд од свог конституисања децембра 2007. године посвећује посебну пажњу, развијање сопствене уставносудске праксе утемељене пре свега на пракси Европског суда за људска права, као и информатичко-технолошка подршка на којој се заснива целокупан рад Суда од формирања уставносудског предмета до одлучивања на седницама, чиниоци су који су неодвојиви од годишњих резултата рада.

И поред великог степена оптерећености у раду, настојања Уставног суда да својим одлукама допринесе потпунијем разумевању Уставом заштићених вредности, посебно у сфери заштите људских права и слобода, имала су позитиван утицај и на поступање редовних судова и других државних органа и организација, јер правна држава, поред других бројних атрибута, подразумева и кохерентно поступање институција јавне власти.

Наведена настојања Уставног суда испољавала су се у различитим видовима, примарно настојањем да одлуке донете у поступку нормативне контроле и у предметима уставних жалби, а које су доступне и најширој јавности на интернет страници Суда, буду засноване на детаљно образложеним уставноправним разлозима и поткрепљене праксом и ставовима Европског суда за људска права у идентичним или битно сличним правним

ситуацијама, имајући у виду да се на тој пракси и ставовима темеље стандарди остваривања и заштите гарантованих права и слобода. Осим тога, Уставни суд је настојао да своју Уставом утврђену мисију оствари и учешћем на бројним стручним скуповима и активним доприносом у реализацији пројеката који су од значаја за заштиту Уставом зајемчених права и слобода у Републици Србији и уједначавање судске праксе, као и успостављањем и развијањем непосредне сарадње са другим државним органима, универзитетима и другим институцијама.

Велику пажњу током године Уставни суд је посвећивао мерама за даље унапређивање унутрашње организације рада, посебно планирању поступања у предметима, руководећи се потребом да се они, изузев нарочито хитних, решавају по редоследу пријема и да се обезбеди што већа ажурност у њиховом решавању. У том смислу, у оквиру расположивих средстава, предузимане су и мере за даље јачање информационо-технолошке подршке у раду судијама и Стручној служби Суда, као и друге мере организационе природе, као што је прерасподела предмета у обради и друге.

II

ПОСТУПАЊЕ СА ПРЕДМЕТИМА И ОСНОВНИ СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ

Вишегодишња тенденција прилива великог броја предмета настављена је и током 2015. године. Континуирано интензивна законодавна активност Народне скупштине која се у значајном делу односи на правно уређивање области које су од битног интереса за живот и рад широког круга субјеката (како грађана, тако и правних лица и других субјеката) и резултира доношењем законских решења која се неповољно одражавају на оне на које треба да се примењују, довољан су и легитиман разлог да се од Уставног суда тражи испитивање њихове уставности. Ово из разлога што је афирмација људских права и слобода у нашем друштву, а чему је несумњиво допринео и досадашњи рад Уставног суда, изнедрила један нови, шири и квалитативно дугачији начин сагледавања обавеза државе да гарантована права поштује и да обезбеди њихову заштиту. Ради се о томе да је управо Уставни суд кроз своје одлуке доношене у поступку тзв. апстрактне контроле – испитивања сагласности законске норме (или норме било ког другог општег правног аката) са уставним нормама, успоставио непосредну везу између (апстрактне) заштите уставности и (конкретне) заштите зајемчених права и слобода. Наиме, пракса Уставног суда развијана у последњих осам година заснивала се на схватању да се зајемчена права и слободе могу повредити како појединачним актом или радњом носиоца власти, тако и општим правним актом који није у сагласности са неким од зајемчених права или слобода, при чему су у овом другом случају штетне последице такве повреде далеко шире, а тиме и теже. Овакав начелни приступ Уставног суда, из кога је произашао низ одлука о несагласности појединих одредаба закона или других општих правних аката са неком од уставних норми којом се јемчи одређено право или слобода, додатно је подстакло иницијаторе да се Уставном суду обраћају са захтевом да утврди неуставност закона или другог општег акта сматрајући да се њиме крше њихова уставна права. Када се има у виду да иницијативу за оцену уставности и/или законитости сваког општег акта донетог у

Републици Србији може, без икаквог ограничења или услова и доказивања правног интереса, поднети сваки држављанин Републике Србије и свако правно лице са седиштем у Републици, није тешко објаснити велики број захтева у области нормативне контроле. Са друге стране, објашњење за константно велики прилив уставних жалби, дакле захтева да се у односу на конкретан акт или радњу, најчешће одлуку или поступање редовног суда, утврди повреда или ускраћивање неког од Уставом зајемчених права и слобода, истоветно је разлозима које је Уставни суд утврдио анализом више десетина хиљада уставних жалби у којима је до сада поступао. Наиме, евидентно је да се давно изгубљено поверење грађана у правосудни систем тешко и споро враћа, а да, са друге стране, чињеница да судови, оптерећени сада већ милионима предмета у раду, не успевају да видљиво скрате време трајања поступака и да су грађани неретко суочени са различитим поступањем и одлучивањем судова у истим или битно сличним чињеничним и правним ситуацијама, нимало не доприноси враћању изгубљеног поверења. Уставни суд примећује да је управо недовољно поверење странака у то да ће суд стручно и непристрасно решити спор један од битних разлога да се неповољан исход судског поступка *a priori* доживљава као повреда права на правично суђење или повреда неког другог Уставом зајемченог права. Поред тога, Уставни суд је у више наврата указивао да је окончање највећег броја судских поступака пред другостепеним судом (а у управносудском спору у поступку пред Управним судом као првостепеним) због тога што су изменама процесног законодавства укинута бројна ванредна правна средства или што су прописани врло рестриктивни услови за изјављивање ванредних правних средстава која су задржана у систему, требало да погодује убрзању судских поступака, али је зато довело до тога да се у свести подносилаца уставних жалби Уставни суд доживљава као суд трећег степена. При томе треба имати у виду да уставну жалбу може поднети свако физичко или правно лице, без обзира на држављанство, пребивалиште и боравиште или седиште, да се у поступку пред Уставним судом не плаћа такса, да се не захтева да подносиоца заступа стручно лице и, коначно, да је Уставни суд, у намери да грађанима приближи новоустановљени институт уставне жалбе и олакша приступ уставносудској заштити зајемчених права и слобода, још на самом почетку рада по уставним жалбама, почетком 2008. године, сачинио Образац уставне жалбе и Упутство за попуњавање обрасца уставне жалбе, који су свима доступни на интернет страници Суда. Коначно, делотворност уставне жалбе као механизма за заштиту људских права и слобода у Републици Србији, коју је потврдио Европски суд за људска права, учинила је да Уставни суд постане институција од које сваки грађанин у Републици очекује да му пружи заштиту.

а) Подаци о новопримљеним предметима

Иако је укупан број новопримљених предмета и у 2015. години био изузетно висок, ипак је дошло до благог смањења прилива нових предмета. За разлику од 2014. године у којој је Уставни суд формирао укупно 10.382 нова предмета, тај број у 2015. години износи 9.538 предмета што је за 9,13% мање. Од овог броја, 9.162 су предмети из уставносудске надлежности, а 376 су предмети у којима захтеви странака нису спадали у уставне надлежности Суда (предмети са ознаком „Р“). До извесног смањења прилива дошло је у свим областима рада Уставног суда. Наиме, број новоформираних предмета уставних жалби, мада и даље далеко највећи у структури новопримљених предмета, у

2015. години износио је 8.810, што је 545 предмета (5,83%) мање него током 2014. године. Следе предмети нормативне контроле (захтеви за оцену уставности и законитости) – 266 нових предмета, што је за 63 предмета (19,15%) мање него претходне године. Значајно смањење примећује се код новоподнетих захтева за решавање сукоба надлежности којих је у 2015. години поднето свега 79, у односу на 296 истоврсних захтева примљених у 2014. години. Преостали број новоформираних предмета (свега 7) се односио на остале Уставом утврђене надлежности Уставног суда.

Међутим, у поређењу са другим уставним судовима у окружењу, као што су на пример уставни судови Републике Хрватске и Републике Словеније, Уставни суд Србије и даље има вишеструко већи укупни прилив нових предмета. Статистички подаци из прегледа рада ових судова показују да је Уставни суд Хрватске у 2015. години имао укупно 5.138 нових предмета из свих надлежности, а Уставни суд Словеније свега 1.348.

б) Подаци о укупном броју предмета у раду

Као што Уставни суд сваке године истиче, годишње резултате рада није могуће целовито сагледати без предмета који су на почетку године пренети као нерешени из ранијег периода. У 2015. годину Уставни суд је ушао са укупно 14.958 нерешених предмета из ранијих година, те је дакле у раду било укупно 24.496 предмета из свих уставносудских надлежности (овај број не обухвата тзв. „Р“ предмете).

Структура предмета које је Суд имао у раду је следећа:

- 94,12% укупног броја предмета у раду чинили су предмети уставних жалби – номинално 23.057 предмета (14.247 нерешених предмета из ранијих година и 8.810 новопримљених предмета);

- 5,88% укупног броја чинили су предмети из свих осталих уставносудских надлежности – номинално 1.063 предмета (352 новопримљена предмета и 711 нерешених предмета из ранијих година). Од овог броја Суд је у раду имао укупно 669 предмета у којима је тражена оцена уставности/законитости/сагласности са потврђеним међународним уговором општих аката (и то 266 новопримљених предмета нормативне контроле и 403 пренета нерешена предмета) и 353 предмета у којима је тражено решавање сукоба надлежности (79 нових предмета и 274 нерешених из ранијег периода).

Такође, у раду Суда било је и 505 „Р“ предмета.

Приликом сагледавања укупног броја предмета у раду Суда посебну пажњу заслужује и податак да је од 2006. године када је Уставом установљена уставна жалба као посебно и изузетно средство за заштиту Уставом зајемчених права и слобода, закључно са 31. децембром 2015. године, Уставном суду поднета укупно 57.141 уставна жалба.

в) Подаци о броју решених и нерешених предмета на крају 2015. године

Уставни суд је 2015. годину завршио са укупно 11.516 решених предмета. Међу решеним предметима 10.501 предмет су решене уставне жалбе, 621 предмет нормативне контроле и осталих уставносудских надлежности и 394 „Р“ предмета.

У наредну годину је пренето укупно 13.110 нерешених предмета и то: 12.556 предмета уставних жалби, 443 предмета нормативне контроле и осталих уставносудских предмета и 111 „Р“ предмета. На овај начин, Суд је успео да одржи претходно достигнути

ниво ажурности. Наиме, и поред смањеног броја новопримљених предмета, број преосталих, нерешених предмета је, статистички посматрано, испод једноипогодишњег прилива.

Из наведених статистичких показатеља следи да је и током 2015. године Уставни суд решио већи број предмета него што их је у истој години примио, што значи да је даље смањен укупан број предмета који се у наредну годину преносе као нерешени. Ако се анализирају резултати рада Суда по појединим надлежностима запажа се следеће. Статистички посматрано, број укупно нерешених уставних жалби смањен је за 13,46%, односно готово 1.700 предмета у номиналном износу, у односу на крај 2014. године. Међутим, ако се има у виду да је у претходној години због промене надлежности за пружање заштите од повреде права на суђење у разумном року у поступцима који још нису окончани Уставни суд 2.635 предмета уступио на даље поступање редовним судовима, чега у 2015. години није било, следи да је ефикасност Суда у овој области реално значајно повећана, будући да се укупан број решених предмета уставних жалби незнатно разликује у односу на претходну годину (у 2014. години поступак је окончан у 10.853 предмета уставних жалби, а у 2015. у 10.501 предмету). Када је реч о предметима нормативне контроле (предмети са ознаком „ИУ“), такође је смањен број нерешених предмета. Година је започела са 458 нерешених предмета из ове области, а на крају 2015. године остало их је нерешено 405. Осим тога, Суд је постигао потпуну ажурност у поступању по захтевима за решавање сукоба надлежности, јер су од укупно 353 предмета ове врсте колико их је било у раду, на крају године остала нерешена само 22.

Уставни суд је наставио праксу да приоритетно решава предмете који су, као нерешени, пренети из ранијих година. Овакав приступ у раду резултирао је тиме да на крају 2015. године остане нерешено мање од 4.000 (3.982) предмета уставних жалби поднетих од како је Уставом установљено ово правно средство до 1. јануара 2015. године, од чега су 3.042 нерешене уставне жалбе поднете током 2014. године. Задатак Суда је да уложи додатне напоре како би се у наредном периоду овај број даље смањивао, јер сваки подносилац има очекивања да ће његова уставна жалба бити решена најкасније за годину дана. Међутим, без обзира на незадовољство појединих подносилаца уставних жалби динамиком рада Уставног суда, мора се имати у виду да је у претходних осам година Суд решио укупно 44.578 предмета уставних жалби.

Саставни део Прегледа рада Уставног суда за 2015. годину чине прилози који садрже ближе податке о структури предмета према појединим надлежностима Уставног суда, изложени у нумеричком и графичком облику.

Ради реалнијег сагледавања рада Уставног суда и овога пута ће бити, само илустрације ради, наведени упоредни показатељи о раду појединих других уставних судова. Када је реч о уставним судовима у окружењу, доступни су били поједини подаци о броју решених предмета у Уставном суду Републике Хрватске и Уставном суду Републике Словеније. Тако је у посматраном периоду Уставни суд Хрватске решио укупно 7.128 предмета из свих надлежности, а Уставни суд Словеније 1.197 предмета. У области пружања заштите зајемчених права и слобода, Уставни суд Хрватске је у 2015. години примио 4.723 нове уставне тужбе, а решио 4.616 ових предмета, док је Уставни суд Словеније примио 1.003 нова предмета којима је тражена заштита зајемчених права и слобода, а током 2015. године решио је 964 предмета из ове надлежности.

Насупрот изнетим подацима о раду Уставног суда Србије, а делимично и уставних судова у окружењу који имају сличне основне надлежности, констатације које су у уводном делу изнете а које се тичу изузетно широко постављене надлежности Уставног суда Републике Србије и широке доступности уставносудске заштите у Србији, можда најупечатљивије илуструје податак о оптерећености неког од уставних судова чије су надлежности и поступак пред судом предвиђени на битно другачијим уставноправним основама. Примера ради, према Извештају о вршењу уставне надлежности у 2015. години, Уставни суд Републике Молдавије (у чијем саставу је пет судија) је током читаве 2015. године примио укупно свега 58 нових предмета и са нерешених 7 предмета из претходног периода, у раду је имао само 65 предмета из свих надлежности, од којих је 13 предмета остало нерешено. Основни узрок готово невероватне диспропорције лежи у томе што, према Уставу Републике Молдавије и Закону о Уставном суду, интервенцију од Уставног суда Републике Молдавије могу тражити само чланови парламента и парламентарне странке, председник Републике, Врховни суд и Омбудсман, као и Централна изборна комисија у вези престанка мандата посланика. Грађани не само да не могу тражити оцену уставности општинских аката, већ се не могу непосредно обраћати уставном суду ни са захтевом за заштиту својих права и слобода у поступку пред редовним судовима.

III

РЕШАВАЊЕ ПРЕДМЕТА ИЗ УСТАВНОСУДСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ

1. Оцена уставности и законитости и сагласности са потврђеним међународним уговорима

Број предмета у раду из области контроле уставности и законитости општинских аката, као једне од две основне надлежности Уставног суда, у 2015. години бележи извесно смањење. Наиме, као што је претходно изнето, из претходних година пренето је нерешених 403 предмета, током 2015. године примљено је 266 предмета, те је у раду било укупно 669 предмета у којима је тражена оцена уставности закона, уставности и/или законитости другог општег правног акта или оцена сагласности општег акта са потврђеним међународним уговором. У 2014. години у раду је било 783 предмета ове врсте. Међутим, мањи број новоформираних предмета није последица мањег броја поднесака којима је тражена интервенција Уставног суда, посебно када је реч о оспоравању уставности закона, већ је произашао из генералног опредељења Суда да, сагласно правилима која су прописана Пословником о раду Уставног суда, све поднеске (иницијативе) којима се оспоравају истоветне или међусобно повезане одредбе истог закона обједини у оквиру једног уставносудског предмета ради економичности у поступању.

Иако је на крају 2015. године остао нерешен готово исти број предмета као и претходне, 2014. године – 405, Суд генерално не може бити задовољан постигнутим резултатом у вршењу ове своје надлежности, јер 264 решених предмета нормативне контроле представља свега 37,77% укупног броја ових предмета у раду, што је за 11% слабији резултат него у 2014. години.

Смањење укупног броја решених предмета одразило се и на њихову структуру. Међу решеним предметима у којима је Суд одлучио доношењем одлуке или решења о одбацивању иницијативе, посматрано према врсти оспорених аката, налазе се: закони - 12 предмета; уредбе и други акти Владе - 3 предмета; акти министарстава и других републичких органа - 1 предмет; акти органа јединица локалне самоуправе (општина и градова) - 11 предмета; остали општи правни акти (јавних служби, привредних друштава, банака, удружења и других организација) - 4 предмета.

Уставни суд је у току 2015. године, решавајући предмете из области нормативне контроле, донео: 23 одлуке о утврђивању неуставности и/или незаконитости оспорених аката, 8 решења о одбацивању иницијатива за покретање поступка за оцену уставности, односно законитости и 214 закључака о одбацивању иницијатива због недостатка процесних претпоставки за вођење поступка и одлучивање. У 8 предмета поступак је обустављен јер су у току његовог вођења пред Уставним судом престале да постоје процесне претпоставке, а Суд није нашао да због евентуално насталих последица примене оспореног акта треба поступак наставити. Приметно је да је у односу на претходну годину мањи како број донетих одлука о утврђивању неуставности/незаконитости оспореног општег аката, односно појединих његових одредаба (23 одлуке, у односу на 36 из 2014. године), тако и број закључака којима се иницијативе одбацују из процесних разлога (214 у 2015. години, а 290 у 2014-тој).

Уставни суд је донео и 11 решења којима је покренут поступак за оцену уставности и/или законитости, у једном предмету је одредио привремену меру обуставе примене оспореног акта, а у 2 предмета је одбио, односно одбацио захтев за застајање са поступком на захтев доносиоца оспореног акта. У једном предмету, у складу са чланом 105. Закона о Уставном суду, констатовао је потребу да Народну скупштину обавести о уоченим појавама од значаја за остваривање уставности и законитости.

Посматрано према критеријуму врсте оспореног општег акта, Уставни суд је у предметима у којима је мериторно одлучивао донео: 7 одлука којима је утврдио неуставност појединих одредаба закона, односно једног закона у целини; 2 одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости општег акта Владе; 1 одлуку о утврђивању неуставности и незаконитости прописа органа државне управе; 10 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости општих аката јединица локалне самоуправе и 3 одлуке о утврђивању неуставности и незаконитости других општих аката (привредних друштава, јавних служби и др.).

1.1 Закони и други општи акти Народне скупштине

Одлучујући током 2015. године у предметима у којима су биле оспорене одредбе закона, Уставни суд је донео: 7 одлука о утврђивању неуставности појединих одредаба закона или закона у целини, 5 решења о одбацивању иницијатива јер изнетим разлозима оспоравања нису били поткрепљени наводи да има основа за покретање поступка за оцену уставности оспореног закона, 7 решења о покретању поступка, 91 закључак о одбацивању иницијатива због процесних недостатака, у 1 предмету је обуставио поступак, а у 1 предмету одредио привремену меру обуставе извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспорених одредаба закона.

Доносећи мериторне одлуке, Уставни суд је утврдио да поједине одредбе следећих оспорених закона нису у сагласности са Уставом:

- Закона о хипотеци („Службени гласник РС“, број 115/05) - одлука ГУз-799/2012 од 9. априла 2015. године;

- Закона о политичким странкама („Службени гласник РС“, број 36/09) - одлука ГУз-479/2014 од 9. априла 2015. године;

- Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 101/10 - др. закон и 10/15) - одлука ГУз-391/2013 од 2. јула 2015. године;

- Закона о враћању одузете имовине и обештећењу („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 108/13 и 142/14) - одлука ГУз-90/2014 од 15. јула 2015. године;

- Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11 и 32/13 – Одлука УС) - одлука ГУз-196/2013 од 17. децембра 2015. године, као и да поједини закони у целини нису сагласни са Уставом и то:

- Закон о допуни Закона о судијама ("Службени гласник РС", број 121/12) - одлука ГУз-156/2014 од 26. марта 2015. године и

- Закон о окупљању грађана („Службени гласник РС“, бр. 51/92, 53/93, 67/93, 17/99, 33/99, „Службени лист СРЈ“, број 21/01 и „Службени гласник РС“, бр. 29/01 и 101/05) - одлука ГУз-204/2013 од 9. априла 2015. године

Решењем ГУз-244/2015 донетим 8. октобра 2015. године, Уставни суд је обуставио извршење појединачног акта или радње предузете на основу одредаба члана 20. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Службени гласник РС“, број 68/15), јер је оценио да је уставноправно спорно прописивање различитих услова за престанак радног односа запослених у јавном сектору услед „испуњења услова за пензију“.

1.2 Међународни уговори

Предмет у коме су поднетом иницијативом за покретање поступка за оцену уставности оспорене одредбе међународног уговора окончан је доношењем закључка о одбацивању иницијативе, јер је Уставни суд, након спроведеног претходног поступка, утврдио да иницијатива не садржи уставноправне разлоге оспоравања.

1.3 Уредбе и други акти Владе

У предметима оцене уставности и законитости уредби Владе, Уставни суд је донео: 2 одлуке о утврђивању неуставности, односно незаконитости оспорених аката, 1 решење о одбацивању иницијативе за покретање поступка за оцену уставности и сагласности са потврђеним међународним уговорима оспорене уредбе и 17 закључака о одбацивању иницијатива из процесних разлога, док је у 1 предмету донето решење о покретању поступка.

1.4 Прописи и други општи акти министарстава и других републичких органа и организација

По спроведеном поступку у предметима у којима је оспорена уставност и/или законитост општих аката републичких органа и организација, Уставни суд је донео 1 одлуку о утврђивању несагласности са Уставом и законом и 31 закључак о одбацивању иницијатива због процесних недостатака.

1.5 Општи акти органа аутономне покрајине

У току 2015. године Уставни суд је окончао поступање у 3 предмета у којима су били оспорени акти АП Војводине и то: у 2 предмета доношењем закључака о одбацивању иницијатива због недостатка процесних претпоставки, а у 1 предмету закључком о обустављању поступка.

1.6 Општи акти органа локалне самоуправе

Као и претходних година, иницијативама којима је тражена оцена уставности и законитости општих аката органа јединица локалне самоуправе оспорени су претежно општи акти којима су била уређена питања из области коришћења грађевинског земљишта, комуналних делатности и локалних такси и накнада. Уставни суд је донео 10 одлука о утврђивању неуставности и незаконитости одредаба оспорених општих аката, 1 решење о одбацивању иницијативе, у 2 предмета је покренуо поступак, а у 2 предмета је поступак обустављен. У односу на 2014. годину, смањен је број иницијатива које су због недостатка процесних претпоставки одбачене - 52 предмета је Суд процесно окончао доношењем закључака, док је 2014. године на тај начин решено 75 предмета.

1.7 Акти привредних друштава, јавних служби и других организација

У предметима у којима су иницијативама оспорене одредбе колективних уговора, општих аката јавних предузећа и других привредних друштава, установа и других правних лица, Уставни суд је донео 3 утврђујуће одлуке, у 2 предмета је покренуо поступак за оцену оспореног акта, у 4 предмета је обуставио поступак, а у 22 предмета нису биле испуњене процесне претпоставке за мериторно одлучивање, те је Суд одлучио доношењем закључака о одбацивању иницијатива.

2. Поступање Уставног суда у оквиру надлежности за решавања сукоба надлежности

Уставни суд је сагледавајући свој рад у 2014. години уочио изузетно велики број обраћања Суду са захтевима за решавање сукоба надлежности који су настајали између органа државне управе и прекршајних судова у примени прелазних одредаба Закона о прекршајима везаних за поступање у првостепеном прекршајном поступку и између судова и јавних тужилаштва у односу на надлежност за поступање у предметима у којима

се као тужилац појављује оштећено лице након почетка опште примене новог Законика о кривичном поступку. Подсећања ради, Суд је у 2014. години у раду имао пвише од 350 предмета формираних по захтевима за решавање сукоба надлежности. Међутим, за разлику од претходне године у којој ефикасност Суда у решавању ове врсте предмета није била на потребном нивоу (решено свега нешто више од 50 предмета), у 2015. години стање је битно другачије. Полазећи од тога да изазивање негативног сукоба надлежности директно доводи до тога да ниједан орган не поступа и да, када је реч о прекршајним поступцима, неблаговремено реаговање Уставног суда тако што ће одредити надлежни орган може имати за последицу наступање апсолутне застарелости прекршајног гоњења, Суд је предузео додатне напоре и организационе мере са циљем решавања ове врсте предмета. Исход је тај да је током 2015. године решен 331 предмет сукоба надлежности или преко 94% укупног броја ових предмета у раду. На крају године остала су нерешена само 22 предмета. Достигнутој потпуној ажурности Суда у овој области рада додатно су допринеле још две околности које су резултирале значајним смањењем новоподнетих захтева. Прво, указивање органима између којих долази до сукоба надлежности на претходно донете одлуке којима је сукоб решен поводом истоврсног спорног питања и, друго, координација Уставног суда са Врховним касационим судом и Републичким јавним тужилаштвом везано за тумачење и примену одредаба Законика о кривичном поступку.

Суд је у решавању ових предмета применио и начела економичности поступка спајајући истоветне захтеве у један предмет, тако да су предмети окончани доношењем 241 решења којима је одређен орган надлежан за поступање и 7 закључака о одбацивању поднетих захтева.

3. Поступак по жалбама судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца на одлуку о престанку функције

Одлучујући о жалбама носилаца судијских и јавнотужилачких функција, Уставни суд је у 2015. години решио 9 предмета у којима су жалбе биле изјављене против одлука Високог савета судства (7) и Државног већа тужилаца (2) и то доношењем 1 одлуке којом је одбијена жалба изјављена против одлуке Високог савета судства, док су остали предмети решени на процесни начин, јер нису биле испуњене процесне претпоставке за одлучивање.

4. Поступак одлучивања по жалби на појединачни акт државног органа којим се онемогућава вршење надлежности јединице локалне самоуправе

У 2015. години Уставни суд је доношењем решења о одбацивању жалби окончао поступање у 2 предмета од којих је у једном жалба изјављена због онемогућавања вршења надлежности Аутономне покрајине Војводина у поступку именовања директора Покрајинског фонда за здравствено осигурање, а у другом је жалбу изјавила општина против пресуде Управног суда, те је Уставни суд утврдио да судска одлука (која је неповољна за јединицу локалне самоуправе) ни на који начин не може представљати појединачни акт државног органа из члана 193. став 1. Устава, којим се онемогућава вршење надлежности општине и нагласио да суштина уставне заштите јединице локалне самоуправе није обезбеђивање новог ванредног правног средства којим се могу

оспоравати одлуке редовних судова донете у предметима у којима је странка била јединица локалне самоуправе.

5. Поступак по уставним жалбама

Као што је кроз опште показатеље приказано, Уставни суд је у току 2015. године решио 10.501 предмет уставних жалби, док је 12.556 предмета пренето као нерешено у 2016. годину.

У структури решених предмета је 1.631 одлука којом је мериторно одлучено о истакнутој повреди зајемченог права (15,53% решених предмета) и 8.657 решења о одбацивању уставних жалби (82,44% решених предмета). Преосталих 2,03% предмета решено је обуставом поступка (у 36 предмета) или на други начин (177 предмета).

У структури донетих одлука, посматрано са становишта исхода поступка мериторног одлучивања, су 1.164 одлука којима је усвојена уставна жалба (71,37 %), а 467 одлука о одбијању уставне жалбе као неосноване (28,63 %). Ако се мериторне одлуке Суда у предметима уставних жалби анализирају са становишта области права у којој је донет оспорени појединачни акт или предузета оспорена радња, уочиће се да се, као и свих ранијих година, далеко највећи број одлука тичу аката и радњи из области грађанског права – 1.296 одлука (79,46 %), затим следе одлуке из области управног права - 244 одлука (14,96 %) и, на последњем месту су, одлуке из области кривичног права - 89 одлука (5,46 %), док су 2 одлуке биле из других области које не спадају ни у једну од претходно наведених. Претходно изнети подаци доследно одговарају структури уставних жалби које се, с обзиром на правну област, подносе Уставном суду још од почетка пружања уставносудске заштите зајемчених права и слобода.

Одлукама којима су усвојене уставне жалбе утврђене су повреде следећих Уставом зајемчених права и слобода: повреда права на уручење писменог и образложеног решења о притвору у Уставом утврђеном року (члан 30. став 3.) - 2 одлуке; повреда права на ограничено трајање притвора (члан 31. став 1.) - 2 одлуке; повреда права на правично суђење (члан 32. став 1.) - 544 одлуке; повреда права на суђење у разумном року у поступку који је окончан (члан 32. став 1.) - 543 одлуке; повреда права на правну сигурност као елемент права на правично суђење (члан 32. став 1.) - 11 одлука; повреда права на правну сигурност у казненом праву (члан 34. став 2. – примена „блажег закона“) - 1 одлука; повреда права на претпоставку невиности (члан 34. став 3.) - 2 одлуке; повреда права на једнаку заштиту права (члан 36. став 1.) - 90 одлука; повреда права на правно средство (члан 36. став 2.) - 23 одлуке; повреда права на слободу изражавања (члан 46.) - 1 одлука; повреда права на имовину (члан 58. став 1.) - 32 одлуке; повреда права на правичну накнаду за рад (члан 60. став 4.) - 35 одлука; повреда права на правну заштиту за случај престанка радног односа (члан 60. став 4.) - 4 одлуке; повреда Уставом зајемчених права и дужности родитеља (члан 65.) - 2 одлуке. Будући да Уставни суд пружа заштиту и од повреда или ускраћивања права и слобода гарантованих Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, Суд је у 1 предмету утврдио повреду права на дом из члана 8. Европске конвенције. У свим осталим случајевима када су права чија се повреда истиче зајемчена и Уставом Републике Србије, Суд основаност уставне жалбе испитује у односу на одговарајуће одредбе Устава.

Из наведених података се може закључити да је и даље најчешће утврђење повреде права на правично суђење, али да је у 2015. години утврђен значајно мањи број ових повреда (544) него у 2014. години (чак 1.415). Иста констатација се односи и на смањење броја утврђених повреда права на суђење у разумном року (Суд је у 2015. години испитивао ову повреду само у односу на окончане поступке) и повреда права на једнаку заштиту права, односно на једнако поступање судова последње инстанце у истоветним чињеничним и правним ситуацијама. Да ли је овакав исход поступака последица мањег броја донетих мериторних одлука по поднетим уставним жалбама или је реч већем степену заштите зајемчених права у поступцима који су претходили уставносудском, биће могуће закључити тек након праћења тенденција у наредном периоду.

Поводом утврђених повреда права, Уставни суд је у 408 предмета утврдио право подносилаца уставних жалби на накнаду нематеријалне штете, у укупном износу од 660.217 евра, у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу Народне банке Србије, у 11 предмета је утврђено право на накнаду материјалне штете (у висини ненаплаћеног потраживања по основу права из рада), док је у 2 предмета утврђено право на накнаду оба вида штете. Уставни суд је, такође, у складу са одредбом члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, у 558 предмета поништио оспорени појединачни акт и наложио надлежном органу, претежно судовима, да донесе нову одлуку.

Са друге стране, Уставни суд је током 2015. године донео 8.657 решења о одбацивању поднете уставне жалбе. Процент одбачених уставних жалби још увек је нижи од процента неприхваћених апликација пред Европским судом за људска права, али је значајно повећан у односу на 2014. годину (за готово 37% у односу на 2014. годину, када је одбачено 5.485 уставних жалби). Иако је Уставни суд од почетка рада на уставним жалбама предузео низ мера да овај правни институт приближи грађанима на начин који ће им олакшати подношење квалитетних уставних жалби којима се прави јасна разлика у односу на подношење редовних и ванредних правних средстава у поступцима пред редовним судовима (сачињавање Обрасца уставне жалбе и Упутства за попуњавање обрасца уставне жалбе још почетком 2008. године, вишегодишње детаљно образлагање процесних недостатака уставне жалбе у сваком конкретном случају, објављивање правних ставова Суда о испуњености појединих процесних претпоставки за подношење уставне жалбе), мора се констатовати да све ове мере нису дале жељене резултате. Посебно забрињава чињеница да је сваке године изузетно велики проценат уставних жалби у којима се поступак окончава одбацивањем, поднет преко пуномоћника који су стручна лица (адвокати).

И, на крају овог дела Прегледа рада, користан показатељ је сагледавање поступања Европског суда за људска права, у истој години, у односу на представке поднете против Републике Србије. Имајући у виду да је уставна жалба истовремено и последње правно средство у Републици Србији које се изјављује пре обраћања Европском суду за људска права, њена делотворност, поред примарног значаја да на националном нивоу пружи заштиту зајемченим правима и слободама грађана, има значај и за Републику Србију као чланицу Савета Европе и потписницу Европске конвенције, али и за сам Европски суд који је оптерећен великим бројем покренутих спорова против држава потписница Конвенције. Подаци из годишњег сумирања рада Европског суда за људска права у 2015. години неспорно показују да је Суд у Стразбуру далеко мање оптерећен представкама поднетим против Србије него што је то било у ранијем периоду. Наиме, ако се подсетимо

да је тај суд у 2012. години имао у раду више од 10.000 предмета против Србије, у 2013. години више од 11.200, а у 2014. години готово 14.200 предмета, звучи скоро невероватно податак о броју нерешених предмета против Србије на крају 2015. године. Наиме, посматрану годину Европски суд је започео са 2.698 нерешених предмета против Србије, а, рачунајући и новопримљене предмете током те године, 2015-та је завршена са нерешених свега 1.497 предмета у којима се тражи да Европски суд утврди да су надлежни органи Србије подносиоцу представке повредили или ускратили неко од права гарантованих Европском конвенцијом. Наведени податак био би само илустрација ефикасног рада Суда у Стразбуру да није праћен податком да је током ове године 2.491 представка одбачена, док је донето свега 17 мериторних одлука у односу на Републику Србију.

IV

ПРАВНИ СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА И НОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

а) Правни став поводом правне природе решења инспектора рада којим се одлаже извршење решења о отказу уговора о раду запосленом

На седници Уставног суда, одржаној 19. фебруара 2015. године, закључено је да се преиспита пракса Уставног суда у поступању по уставним жалбама изјављеним против аката инспектора рада о враћању на рад запосленог коме је дат отказ. Спорна правна питања која је изложила Комисија за праћење остваривања уставности и законитости, као надлежно стално радно тело, Уставни суд је разматрао на седницама Суда 18. јуна и 7. септембра 2015. године.

Уставни суд је полазећи од тога да је одредбом члана 60. став 4. Устава утврђено, поред осталог, да свако има право на правичну накнаду за рад и на правну заштиту за случај престанка радног односа, а да је одредбом члана 170. Устава утврђено да се уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту, а имајући у виду да је право запосленог да поднесе захтев за одлагање извршења решења о отказу уговора о раду установљено законом (чланом 271. Закона о раду), констатовао: да право запосленог да поднесе захтев за одлагање извршења решења о отказу уговора о раду није Уставом утврђено право - Устав јемчи сваком право на правну заштиту за случај престанка радног односа, која се остварује у складу са законом; да је мера коју доноси инспектор рада, специфична мера, јер се не доноси у самосталном поступку поводом одлучивања о неком праву или обавези у надзору инспекцијског органа, који се по правилу води по службеној дужности, већ се доноси у вршењу инспекцијског надзора над применом одредаба Закона о раду, а предмет надзора није државни орган, носилац или вршилац јавних овлашћења, већ се ради о надзору над послодавцем, по захтеву запосленог који је покренуо радни спор ради заштите својих права пред судом; да према ставу Европског суда за људска права, када су у питању мере привременог (темпоралног) карактера нису све привремене мере

акти којима се одлучује о грађанским правима и слободама и да је у том смислу, Европски суд за људска права, у основи поставио два критеријума на основу којих се члан 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода може применити на поступак одређивања привремених мера (при чему се има у виду да се члан 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода садржински битно не разликује од члана 32. став 1. Устава). Први критеријум је, да право о којем се одлучује у главном поступку и у поступку одређивања привремене мере мора бити грађанско, у складу са стандардима које поставља члан 6. став 1. Европске конвенције. Други критеријум је, предмет и сврха привремене мере и њени учинци, односно да ли се привременом мером делотворно одлучује о грађанском праву или обавези.

Стога је Уставни суд оценио: да је решење инспектора рада којим се усваја захтев и одлаже правно дејство решења о отказу уговора о раду мера темпоралног карактера, временски ограничена (до доношења правоснажне одлуке суда), јер се њом одлаже (или не одлаже) извршење решења о отказу уговора о раду, а не одлучује се о суштини спорног питања - законитости отказа уговора о раду (што је предмет радног спора, односно одлуке суда у парници из радног односа). Решењем инспектора рада се коначно одлучује само о захтеву да се предузме мера којом се привремено одлаже правно дејство решења о отказу уговора о раду о чијој законитости се мериторно одлучује у радном спору, пред парничним судом, односно, да је овај управни поступак специфичан, *sui generis* управни поступак који се може водити само под условом да је покренут парнични поступак, у којем се одлучивањем о привременом одлагању правног дејства акта до доношења правоснажне судске одлуке о главној ствари, исцрпљује управна ствар, односно одлучује о „интервентној мери“ која је захтевом тражена и поводом које је управни поступак покренут.

Уставни суд је, полазећи од одредбе члана 198. став 2. Устава (којом је утврђено да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита, а она је, поводом решења о отказу уговора о раду, обезбеђена у радном спору) и одредбе члана 272. став 4. Закона о раду (којом је искључено право на покретање управног спора запосленом и послодавцу), нашао да се може сматрати да су правна средства за заштиту права радника из члана 60. Устава исцрпљена тек доношењем правоснажне одлуке у радном спору, те да се након мериторног пресуђења у радном спору стичу услови за изјављивање уставне жалбе, па и у погледу одлучивања о повреди или ускраћивању права о захтеву из члана 271. Закона.

На седници Суда од 7. септембра 2015. године, Суд је утврдио став у вези са правном природом решења инспектора рада којим се одлаже извршење решења о отказу уговора о раду запосленом у тексту који гласи:

"Коначно решење инспектора рада којим је одлучено о захтеву запосленог за одлагање извршења решења о отказу уговора о раду *није појединачни акт* против којег се може непосредно изјавити уставна жалба због повреде Уставом зајемчених права."

б) Нормативна делатност Уставног суда

У току 2015. године Уставни суд је донео Правилник о ближем уређивању поступка јавне набавке у Уставном суду и Правилник о поступку унутрашњег узбуђивања у Уставном суду.

Уставни суд је такође усвојио редовне годишње документе (Финансијски план Уставног суда за 2015. годину и План набавки Уставног суда за 2015. годину) и утврдио Предлог буџета Уставног суда за 2016. годину.

V

ОДНОС УСТАВНОГ СУДА И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Поступајући на основу одредаба Закона о Уставном суду (чл. 33. и 107.) и Пословника о раду Уставног суда (члан 46.), Уставни суд је у току 2015. године од Народне скупштине затражио одговор, односно мишљење поводом поднетих предлога и иницијатива за покретање поступка за оцену уставности закона, односно сагласности закона са Уставом и потврђеним међународним уговором у 9 предмета. Како Народна скупштина у остављеном року није доставила одговор, Уставни суд је, сагласно одредби члана 34. став 3. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13 - одлука УС, 40/15 - др. закон и 103/15), наставио поступак.

Затим, имајући у виду обавезу Уставног суда да обавештава Народну скупштину о стању и проблемима остваривања уставности и законитости у Републици Србији, да даје мишљења и указује на потребу доношења и измену закона и предузимање других мера ради заштите уставности и законитости, Уставни суд је у 2015. години, у складу са одредбом члана 105. Закона о Уставном суду, указао Народној скупштини да, полазећи од уставног начела јединства правног поретка у Републици Србији и уставног принципа судске контроле законитости управе, оспорена одредба Закона о хипотеци у делу којим се искључује судска заштита нема уставноправног утемељења. Донета Одлука о утврђивању неуставности спорне законске одредбе и указивање Уставног суда Народној скупштини имали су позитиван ефекат тако да је у року од свега неколико месеци Закон о хипотеци у односу на ово питање усаглашен са Уставом.

VI

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

У оквиру надлежности Уставног суда за поступање по захтевима за извршење његових одлука, у току 2015. године окончано је поступање у 13 предмета. Донето је 1 решење о усвајању захтева којим је тражено извршење одлуке Уставног суда IУо-172/2009 („Службени гласник РС“, број 36/11) од 31. марта 2011. године и одређено да се подносиоцу захтева, коме је одлуком Врховног суда части Лекарске коморе Србије изречена дисциплинска мера опомене, последице изречене мере отклоне изменом

појединачног акта којим му је мера изречена, а истим решењем поништено је спорно Решење Врховног суда части Лекарске коморе Србије и одређено да Врховни суд части Лекарске коморе Србије поново одлучи о захтеву за измену појединачног акта о изреченој дисциплинској мери опомене, у року од 30 дана од дана достављања овог решења.

Поред овог решења, Суд је у току 2015. године донео и 12 закључака о одбацивању захтева због непостојања процесних претпоставки (7 се односило на извршење одлука донетих у нормативној контроли, 4 у предметима уставних жалби и 2 у предметима судијских и јавнотужилачких жалби).

VII

ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА

У погледу обезбеђења јавности рада, Уставни суд је обављао активности које су се односиле на информисање јавности, интерно обавештавање, рад по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја и сарадњу са другим државним органима, организацијама и установама.

Информисање јавности обављано је поводом: рада и одлучивања Уставног суда на седницама Суда и великих већа, организације и других активности Суда (сарадње са другим државним органима, са уставним судовима других земаља и са међународним организацијама, организовања или учешћа на стручним скуповима о питањима уставносудске теорије и праксе, посета Уставном суду итд).

Информисање јавности о овим питањима вршено је објављивањем одлука Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“ и другим службеним гласилима, преко интернет странице Уставног суда и пружањем одговора представницима медија на питања постављана поводом рада Суда.

Све одлуке Уставног суда за које је обавезно објављивање у „Службеном гласнику Републике Србије“, сагласно одредби члана 49. ст. 1. и 2. и члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, објављене су у „Службеном гласнику Републике Србије“.

На званичној интернет страници Уставног суда благовремено су објављивана саопштења са седница и вести о другим активностима Уставног суда од значаја за јавност.

О организацији и саставу Суда, као и финансијским средствима и текућем пословању, јавност је обавештавана и путем годишњег Информатора о раду Уставног суда, који је постављен на интернет страници Суда.

Током 2015. године Уставном суду поднето је 137 захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја, што је 40% више него током 2014. године. Сви поднети захтеви су решени током 2015. године на начин прописан законом. Против решења (или поступања) Уставног суда није поднета ниједна тужба Управном суду.

У извршавању Закона о заштити података о личности („Службени гласник РС”, бр. 97/08 и 104/09 – др. закон), Уставни суд је образовао и води евиденције у смислу члана 48. овог закона, а све формиране евиденције су, сагласно члану 51. истог закона, достављене Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

VIII

ОБЛИЦИ И МЕТОД РАДА УСТАВНОГ СУДА

Положај и надлежности, као и основе поступања Уставног суда темеље се на одредбама Устава и Закона о Уставном суду, а унутрашња организација, начин рада и друга питања од значаја за рад Уставног суда ближе су уређени Пословником о раду Уставног суда.

1. Седнице Уставног суда и већа

У складу са прописаном организацијом, Уставни суд је у 2015. години одлучивао на седницама Уставног суда, седницама два велика већа и пет малих већа.

Одржано је 28 седница Уставног суда, 74 седница великих већа и 189 седница малих већа. На овим седницама разматрана су укупно 11.192 предмета, од којих је 11.122 предмета решено. Осим одржаних седница, у поступку одлучивања о жалбама изјављеним против одлука о престанку судијске функције, одржане су две расправе пред Великим већем.

Такође, на седницама Уставног суда разматрани су и предлози правних ставова у вези са појединим уставноправним питањима, усвојени општи правни акти Суда и доношене друге одлуке у складу са одговарајућим законима.

2. Припремна седница

Ради разјашњења спорних уставноправних питања у предмету IУз-168/2014, Уставни суд је одржао припремну седницу, на којој је разматрао питања од значаја за оцену уставности одредбе члана 65. став 3. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", број 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон).

3. Радна тела

Ради ефикаснијег одлучивања на седницама, претходна расправа о појединим спорним правним питањима која су се појављивала у предметима, као и предлози одлука, разматрани су на седницама сталних радних тела и то:

- **Комисије за праћење уставности и законитости** (одржане су 4 седнице, на којима је, поред редовних активности, Комисија разматрала преиспитивање правног става Уставног суда о правној природи решења инспектора рада којим се одлаже извршење решења о отказу уговора о раду запосленом, те у вези са наведеним питањем предложила Уставном суду заузимање одређеног става),

као и у оквиру одбора образованих за уставне жалбе из појединих правних области:

- **I Одбора за уставне жалбе из области грађанског права**, који је надлежан за разматрање предлога одлука у предметима из области грађанске материје, осим оних таксативно наведених као надлежности другог одбора (одржане 43 седнице на којима је разматрано 563 предлога одлука),

- **II Одбора за уставне жалбе из области грађанског права**, који је надлежан за разматрање предлога одлука у предметима из области привредног права, радног права и спорова из породичног права (одржане 32 седнице на којима је разматрано 265 предлога одлука),

- **Одбора за уставне жалбе из области кривичног права** (одржана 31 седница на којима је разматрано 105 предлога одлука) и

- **Одбора за уставне жалбе из области управног права** (одржано 36 седница, на којима је разматрано 187 предлога одлука).

Повећање броја предлога одлука које су биле предмет разматрања сва четири одбора за уставне жалбе, упућује на закључак да се у поступцима по уставним жалбама појављују све сложенија правна питања, те да је већи број мериторних одлука у 2014. години заправо резултат одлучивања у доста „типских“ предмета.

Као и сваке године, рад **Редакционе комисије** допринео је високом номотехничком квалитету донетих одлука. Редакциона комисија је, у складу са динамиком одлучивања на седницама Суда и великих већа, одржала 41 седницу на којој је утврђено 1.400 коначних текстова аката из уставносудске надлежности.

У складу са делокругом утврђеним Пословником о раду Уставног суда, у току године поступала је **Комисија за организациона и финансијска питања**, која је одржала 10 седница на којима је утврдила предлоге општих аката Суда, разматрала питања у вези са обезбеђивањем и коришћењем буџетских средстава и обезбеђивањем других услова за рад Суда, питања везана за радноправни статус запослених у Стручној служби Уставног суда и друга текућа питања из свог делокруга.

IX

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Међународне активности Суда у 2015. години започеле су учешћем заменика председника Суда, судије др Горана Илића на традиционалном семинару који је, поводом почетка нове судеће године, одржан у Европском суду за људска права у Стразбуру.

Председница Уставног суда Весна Илић Прелић и судија др Боса Ненадић присуствовале су 6. фебруара 2015. године Свечаној академији организованој поводом обележавања 40 година Правног факултета у Бањој Луци, којом приликом је Уставном суду уручена захвалница за дугогодишњу успешну сарадњу и подршку.

Председница Суда и судије Братислав Ђокић и Милан Станић учествовали су на регионалној конференцији „Ефикасност домаћих правних средстава и супсидијарна улога ЕСЈП“, одржаној у Загребу 12. и 13. марта 2015. године. На пленарној седници председница је одржала уводно излагање на тему „Домаћа правна средства у функцији унапређења заштите људских права на националном нивоу“. Организатор ове конференције био је Савет Европе.

У оквиру билатералне посете министра правде Републике Мађарске Србији, маја 2015. године, председница се састала са министром Ласлом Трочањијем и његовим сарадницима. Током разговора, министар Трочањи је упознат, поред осталог, са успешном билатералном сарадњом уставних судова Србије и Мађарске.

Током маја, судија др Марија Драшкић учествовала је на трећем Међународном министарском ИДАНО (International Day Against Homophobia, Transphobia & Biphobia) форуму, који је одржан у Будви.

У мају је у Црној Гори, у организацији Уставног суда Црне Горе и Фондације Ханс Зидел, одржан и Округли сто „Правна природа одлука Уставног суда и њихове последице“, у чијем раду су учествовале председница Суда и судија др Боса Ненадић. Судија Ненадић је на скупу имала излагање о теми „Правна природа и дејство одлука уставних судова, донетих по уставним жалбама“.

Међународне активности Суда у мају месецу употпунила је посета амбасадорке Републике Француске у Београду Кристин Моро Уставном суду, која се састала са председницом Весном Илић Прелић.

Делегација Уставног суда, коју су чинили председница Суда Весна Илић Прелић, заменик председника, судија др Горан Илић и судија др Драгиша Слијепчевић, учествовала је на VII Конгресу Удружења франкофоних уставних судова (ACSPUF), одржаном у Лозани од 4. до 6. јун 2015. године.

Уставни суд је, у сарадњи са немачком Фондацијом за међународноправну сарадњу (IRZ), организовао Регионалну конференцију под називом „Уставни суд и медији“ у чијем раду су учествовале делегације уставних судова Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Црне Горе, Републике Хрватске, а допринос раду конференције су дали и некадашњи судија Савезног уставног суда Немачке, др Dieter Hömig, представник одељења за медије Европског суда за људска права Нина Саломон и др Волфганг Јаниш, новинар листа „Зидојче цајтунг“ специјализован за праћење рад Савезног уставног суда Немачке. Конференција је одржана у Кладову од 3. до 5. септембра 2015. године. Специфичност овог скупа је да су у њеном раду, као активни учесници суделовали представници више штампаних и електронских медија из Србије.

У периоду од 9. до 11. септембра 2015. године у Батумију, седишту Уставног суда Грузије, организован је припремни састанак Круга председника за 17. Конгрес Конференције европских уставних судова. На овом скупу учествовала је председница Уставног суда Весна Илић Прелић.

Делегација Уставног суда коју су чиниле судије др Милан Марковић, Предраг Петковић и др Агнеш Картаг Одри боравила је септембра 2015. године у билатералној посети Уставном суду Мађарске. Тема званичних разговора између два уставна суда је била „Уставни идентитет“, али је сусрет искоришћен и за размену искустава у раду два суда.

Међународном конференцијом на тему „Улога уставних судова у јачању независности судске власти: теоријски приступи и савремени изазови“, Уставни суд Јерменије је од 8. до 10. октобра 2015. године обележио 20 година свог рада. Уставни суд Србије није имао свог представника на Конференцији, али допринос њеном раду дат је слањем рада судије др Оливере Вучић под називом „Улога уставних судова у јачању независности судске власти: напори теорије и изазови праксе“.

На Међународној конференцији „Уставносудска заштита људских права и слобода посредством појединачне жалбе“, којом је Уставни суд Републике Азербејџан обележио 20 година свог рада, делегацију Уставног суда чинили су судије др Драгиша Слијепчевић и Сабахудин Тахировић. На овом скупу судија Слијепчевић је изложио рад под називом „Уставносудска заштита по уставној жалби у Републици Србији“.

Председница Уставног суда Весна Илић Прелић одржала је, 26. октобра 2015. године, састанак са члановима делегације Асоцијације правника Русије, коју је предводио заменик Генералног тужиоца Русије Сабир Кехлеров.

Судија мр Томислав Стојковић представљао је Уставни суд на Регионалној конференцији „Слобода изражавања – нормативни оквири и пракса“, коју су у Бечићима, од 29. до 31. октобра 2015. године, организовали Уставни суд Црне Горе и Немачка фондација за међународноправну сарадњу (IRZ). Том приликом судија мр Томислав Стојковић је излагао реферат под насловом „Слобода изражавања и легитимна ограничења“.

Уставни суд Републике Казахстан је у 2015. години обележавао 20 година свог постојања и том приликом организовао међународну конференцију „Устав: јединство народа, стабилност, просперитет“. Допринос овој конференцији Уставни суд је дао слањем рада судије мр Томислава Стојковића, под називом „Владавина права и уставносудска заштита као гарант стабилности и просперитета уставног поретка“.

X

САРАДЊА СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА И УСТАНОВАМА

У остваривању својих Уставом утврђених надлежности, о питањима од интереса за очување уставности и законитости, а нарочито поводом питања од значаја за остваривање заштите људских права и слобода у Републици Србији, Уставни суд је сарађивао са другим државним органима и организацијама, научним и другим установама, удружењима и другим домаћим и страним институцијама. Ови облици сарадње проширени су 2015. године потписивањем Протокола о сарадњи Уставног суда и Правосудне академије, који су децембра 2015. године, уз присуство, поред осталих, шефа Делегације Европске уније у Србији амбасадора Мајкла Девенпорта, шефа Мисије ОЕБС-а у Србији амбасадора Петера Буркхарда и шефице Одељења за владавину права и људска права Мисије ОЕБС - а у Србији Романе Швајгер, потписали председница Уставног суда и директор Правосудне академије.

У 2015. години одговорено је на 57 упита¹ Државног правобранилаштва - Сектора заступања пред Европским судом за људска права. Највећи број – 37, односио се на извршење одлука ЕСЈП, односно избегавање евентуалне двоструке исплате - по одлуци Уставног суда и по одлуци ЕСЈП, 14 упита се односило се на предмете у којима је ЕСЈП предложио пријатељско поравнање, а преосталих 6 на друга различита питања. Овом упитима било је обухваћено 658 апликаната пред Европским судом.²

¹ У 2013. години је било 47, а у 2014. години 70 упита.

² Упити (све врсте) из 2013. године су се односили на 680, а из 2014. године на 1.200 особа.

XI

УСЛОВИ РАДА УСТАВНОГ СУДА

С обзиром на то да је 2013. године, у години обележавања педесетогодишњице од оснивања Уставног суда Србије, коначно обезбеђен одговарајући простор за смештај Уставног суда и тиме на оптималан начин решено питање смештајних услова неопходних за рад Суда, Уставни суд је у 2015. години посебну пажњу посветио предузимању организационих и техничко-технолошких мера, уз превасходно континуирано одржавање и унапређивање степена стручне оспособљености Стручне службе Уставног суда и даље развијање информационе основе свога рада.

Сагледавајући потребе развоја и одржавања информационог система Уставног суда, спроведена је јавна набавка рачунарске опреме (набављени су: rack орман-1 ком, сервери-3 ком, SAN switch-2 ком, switch уређај-2 ком, Storage-1 ком, Externi HDD-1 ком, принтери-8 ком, рачунари-6 ком, лаптоп-6 ком и скенери-6 ком, све у вредности од 10.708.333,00 динара), као и услуге њеног одржавања. Током године извршена је инсталација нових серверских компоненти и пресељење постојећих у седиште Уставног суда, затим инсталација нове рачунарске опреме, а крајем 2015. године окончани су поступци јавне набавке за одржавање и унапређење информационог система, као и сајта Уставног суда.

Поред редовних активности на одржавању корисничких рачунара и система, њихове функционалности и оперативности, предузет је и низ других, конкретних активности (учлањени су у Домен сви корисници у информационом систему Уставног суда, подигнут је WSUS сервер и извршено преусмеравање свих клијената за Windows update, успостављене су backup процедуре у циљу безбедности података у случају отказа рачунара, односно диска - врши се дневни backup података), извршена је консолидација система за контролу радног времена, инсталиран је и File сервер којим је свим запосленима у Стручној служби Уставног суда омогућена размена података у оквиру исте службе, а урађен је и реинжењеринг свих сала за седнице Уставног суда у делу комуникационих и енергетских развода, односно мреже.

Библиотечки фонд је у току године увећан за око 80 наслова, првенствено из средстава Уставног суда.

XII

ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ

Подаци које Уставни суд даје у својим годишњим прегледима рада, и без дубље анализе, илуструју чињеницу да се улога Уставног суда временом битно проширила. Од органа чија се функција огледала готово искључиво у уклањању неуставних и незаконитих општих правних аката из правног поретка, Уставни суд је прерастао у институцију од које грађани траже и очекују заштиту и у односу на своја индивидуална права и слободе. Стога је последњих неколико година наглашено деловање Уставног суда на пољу пружања непосредне заштите и остваривања Уставом зајемчених људских и

мањинских права и слобода. Иако се пружање ове заштите превасходно остварује у поступку по уставним жалбама, ништа мањег значаја, а чак и ширег домаћаја, је испитивање уставности и законитости општих аката са становишта поштовања зајемчених права и слобода. Интерпретацијом националног законодавства у складу са Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, као саставним делом правног поретка Републике Србије, а у границама које поставља Устав, стандард њихове заштите подигнут је на виши ниво. Као што је и раније указивано, овакав приступ Уставног суда остваривању његових уставних функција представља и својеврсни, конкретни, допринос усклађивању националног са европским правним оквиром.

Настојећи да што потпуније оствари своју Уставом утврђену функцију, Уставни суд је постепено, у границама објективних могућности, побољшавао претпоставке за постизање тог циља у домену услова за рад и деловање. Захваљујући позитивним помацима у оспособљавању Стручне службе Суда и смештајних и информатичких услова с једне стране, а пратећи обимну законодавну активност и праксу домаћих редовних судова, као и других уставних судова и посебно Европског суда за људска права, Уставни суд је успео да, решавајући изузетно велики број предмета, допринесе очувању Уставом утврђених вредности и унапређивању степена заштите људских права и слобода. Од до сада уочених неопходних претпоставки за достизање још већег степена делотворности заштите коју Суд пружа, преостала је још једна на коју Суд указује већ дужи низ година, а која подразумева измену правног оквира за поступање Суда, односно интервенцију уставотворца и законодавца у правцу растерећења Суда растућег броја предмета у којима не постоје основне процесне претпоставке за поступање и одлучивање. Тиме би се објективно створиле претпоставке да се Уставни суд усредсреди на решавање најсложенијих уставноправних питања. Наиме, широка доступност уставносудске заштите не само у области оспоравања појединачних аката и радњи носилаца јавне власти у поступку по уставним жалбама, већ и уставна могућност да свако поднесе иницијативу за оцену уставности и законитости било ког општег правног акта донетог у Србији, представља допринос развоју грађанске демократије, треба имати у виду да то неминовно значи и велики број захтева по којима нема основа за интервенцију Суда, а чиме се сужава простор да се Уставни суд благовремено и адекватно посвети расправљању сложених питања. Осим тога, уважавајући разумљива очекивања свакога ко се обрати Уставном суду да Суд у што краћем року реши његов захтев, мора се имати у виду да је у свим правним системима поступак пред уставним судом сложен и строго формалан, те објективно захтева одређено трајање. Када се томе дода број предмета који свакодневно пристижу у Суд и далекосежне последице које производи свака одлука Уставног суда, промтно решавање предмета не само да није објективно могуће, већ не би било ни пожељно у случајевима који, пре доношења коначне одлуке, захтевају анализу и расправу о спорним питањима, неретко уз разматрање и ставова и праксе Европског суда за људска права.

Такође, позитиван помак у раду редовних судова, изражен кроз убрзање поступака, решавање старих предмета и уједначавање судске праксе, чиме би се утицало на враћање поверења грађана у правосудје, свакако би у не малој мери допринео и смањењу захтева за уставносудском заштитом.

Коначно, Уставни суд сматра да у процесу квалитетне заштите зајемчених права и слобода има места и простора за ангажовање различитих субјеката у друштву. У том

смислу, а имајући у виду непрестано указивање Уставног суда на енормно велики број уставних жалби поднетих од стране пуномоћника који су стручна лица (адвокати), а које не испуњавају Уставом утврђене претпоставке да се по њима води поступак, намеће се као нужност то да се адвокатска комора, као професионално удружење адвоката, конкретно ангажује на стручном оспособљавању својих чланова за квалитетно заступање интереса странака у поступку пред Уставним судом.

На унутрашњем плану, Уставни суд је предузимањем мера организационе и техничко-технолошке природе, као и истрајним ангажовањем судског колегијума и Стручне службе, успео током 2015. године да реши до сада највећу број предмета. У том смислу посебно је био важан напор да се очува делотворност уставне жалбе, што је несумњиво допринело да се битно смањи број представки против Републике Србије пред Европским судом за људска права. Свођење укупног броја нерешених предмета на мање од једноипогодишњег прилива нових предмета (при чему је тај прилив, и поред извесног смањења, ове године био достигао број од скоро 10.000), објективно представља позитивне резултате у раду Уставног суда. На самом крају, неопходно је нагласити да су и у 2015. години резултати рада Уставног суда пре свега произашли из стручности, високог професионализма и изузетног ангажовања судија Уставног суда и Стручне службе Суда.

**ПРЕДСЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА**

Весна Илић Прелић

**ПРИКАЗ
СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА РАДА
УСТАВНОГ СУДА У 2015. ГОДИНИ**

Преглед решених и нерешених предмета са ознаком IV - XV - (укупно за све године 2006 - 2015)

Ознака предмета	одлука							решење							закључак						сторно				УКУПНО РЕШЕНО	НЕРЕШЕНО				
	Укупан број предмета по ознакама	одлука о утврђивању неуставности/незаконитости	одлука о одбијању предлога и одбацивању иницијативе	одлука о одбијању предлога	одлука о усвајању жалбе	одлука о одбијању жалбе	одлука о забрани рада	укупно одлуке по ознакама предмета	решење о одбацивању иницијативе	решење о одбацивању жалбе	решење о усвајању захтева	решење о одбацивању захтева	решење о утврђивању надлежног органа	решење о обустави поступка	решење о обустави поступка и одбацивању	укупно решења по ознакама предмета	закључак о одбацивању иницијативе	закључак о одбацивању захтева	закључак о одбацивању предлога	закључак о одбацивању жалбе	закључак о обустави поступка	закључак о окончању поступка	укупно закључака по ознакама предмета	Закључак суда-спојен			спојен	пресигниран	изузеће судије	укупно сторно по ознакама предмета
IVз	267	7	0	0	0	0	0	7	4	0	0	0	0	0	0	4	88	1	1	0	0	0	90	0	7	2	0	9	110	157
IVм	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	3
Iyo	398	16	0	0	0	0	0	16	1	0	0	0	0	0	1	125	1	1	0	3	0	130	0	2	4	0	6	153	245	
Укупно Iy	669	23	0	0	0	0	0	23	5	0	0	0	0	0	5	214	2	2	0	3	0	221	0	9	6	0	15	264	405	
IIY	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IIIY	353	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	241	0	241	0	7	0	0	0	0	7	0	77	6	0	83	331	22	
VY	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIIY	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIIIY	21	0	0	0	0	1	0	1	0	8	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	12	
IXY	3	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	
XV	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	12	0	0	0	0	12	0	1	1	0	2	15	3	
Укупно:	1064	23	0	0	0	1	0	24	5	10	1	0	241	0	257	214	21	2	0	3	0	240	0	87	13	0	100	621	443	
Без VIIIY	1043							23							249							240					100	612	431	
одлука	23	1	24					Решено норматива	249						Решено др. надлежности	263						Решено VIIIY	9					Решено	521	
решења	249	8	257					решено на др.	15					решено на др.	85							решено на др.	0				решено на др. начин	100		
закључака	240	0	240					Укупно решено	264					Укупно решено	348							Укупно решено	9				Укупно решено	621		
								Нерешено	405					Нерешено	26							Нерешено	12				Нерешено	443		

Преглед
решених и нерешених уставних жалби по годинама и начину одлучивања
на дан 31.12.2015. године

Година	Укупан број пренетих и примљених предмета у 2015. год.	одлука						Укупно одлука	решења			Укупно решења	Решено на други начин					Укупно решено на други начин	Укупно решено	Нерешено		
		усвајање	усвајање и одбијање	усвајање и одбацивање	усвајању, одбијању и одбацивању жалбе	одбијању жалбе	одбијању и одбацивању жалбе		одбацивању жалбе	обустава поступка	обустава поступка и одбацивању жалбе		спајање	пресигнација	изузеће	службена белешка	Укупно сторно				уступљен	
2010	4	0	0	3	0	0	0	3	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
2011	65	14	0	7	0	11	4	36	20	2	0	22	1	2	0	0	3	0	3	61	4	
2012	1563	301	18	167	8	151	60	705	741	4	0	745	14	22	0	1	37	11	48	1498	65	
2013	4831	308	13	151	14	146	39	671	3216	12	0	3228	21	19	0	2	42	20	62	3961	870	
2014	7784	108	0	18	0	38	9	173	4510	16	0	4526	25	8	0	1	34	9	43	4742	3042	
2015	8810	26	1	7	0	7	2	43	169	2	0	171	12	7	0	0	19	2	21	235	8575	
Укупно:	23057	757	32	353	22	353	114	1631	8657	36	0	8693	73	58	0	4	135	42	177	10501	12556	
		1164				467				8657	36											

донето одлука	1631
донето решења	8693
укупно решено на седницама:	10324
решено на други начин	177
Укупно решено од јануара 2014.	10501

број нерешених предмета	12556
--------------------------------	--------------

Преглед донешених одлука о усвајању у 2015. по годинама пријема и правним областима

Година пријема	Одлуке о усвајању				укупан број усвајајућих одлука	усвајајуће одлуке по правним областима																																
						грађанско право								кривично право					управно право						остале области права													
	одлука о усвајању жалбе	одлука о усвајању и одбјању жалбе	одлука о усвајању и одбављању жалбе	одлука о усвајању, одбјању и одбављању жалбе		грађанско право без подобласти	извршни поступак	наследно право	облигационо право	породично право	радно право	стамбени односи	стварно право	стечајни поступак	парнични поступак	кривично право без подобласти	притвори	лишење слободе	пособна права окривљењег	примена КЗ	прекршајни поступак	управно право без подобласти	здравствена заштита (услови остваривања)	имовински односи и урбанизам	пенсијска заштита	радни односи у државним органима	социјална заштита	финансије	статусна питања	запошљавање и рад	имовинско правни односи	привреда и финансије	политички систем	остало				
	2010	0	0	3		0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2011	14	0	7	0	21	2	0	0	1	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2	2	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2012	301	18	167	8	494	33	35	15	167	3	86	8	43	1	11	21	0	0	0	0	9	0	15	7	26	6	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
2013	308	13	151	14	486	15	39	6	169	10	108	11	46	0	14	5	2	0	0	3	0	2	1	4	26	18	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2014	108	0	18	0	126	7	1	0	111	0	5	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2015	26	1	7	0	34	14	6	0	7	0	5	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Укупно:	757	32	353	22	1164	72	81	21	455	14	207	19	92	1	25	29	3	0	0	3	0	14	1	21	35	48	9	12	1	0	0	0	0	0	0	1		
	1164					962								25	35				0	141						1												
						987									35																							

Преглед донешених одлука о одбијању у 2015. по годинама пријема и правним областима

Година пријема	Одлуке о одбијању		одбијајуће одлуке по правним областима																																	
	одлука о одбијању жалбе	одлука о одбијању и одбацивању жалбе	Грађанско право												кривично право					управно право							остале области права									
			грађанско право без подбласти	извршни поступак	наследно право	облигационо право	породично право	радно право	стамбени односи	стварно право	стечајни поступак	парнични поступак	кривично право без подбласти	притвори	лишење слободе	посебна права окривљеног	примена КЗ	прекршајни поступак	управно право без подбласти	здравствена заштита (услови остваривања)	имовински односи и урбанизам	пензијска заштита	радни односи у државним органима	социјална заштита	финансије	статусна питања	запошљавање и рад	имовинско правни односи	привреда и финансије	политички систем	остало					
2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2011	11	4	15	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	4	1	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2012	151	60	211	10	4	1	49	2	50	2	11	4	1	11	5	1	0	1	1	15	0	28	1	10	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2013	146	39	185	4	12	2	34	2	67	6	7	0	1	5	10	0	0	1	0	0	0	26	0	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
2014	38	9	47	1	0	0	0	0	29	0	0	0	0	4	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2015	7	2	9	5	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно:	353	114	467	20	16	3	85	4	148	8	18	4	3	21	28	1	1	2	1	16	0	59	2	18	6	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
	467		306												3	53					1	103							1							
			309												54																					

**Преглед донешених решења и предмета решених на други начин у 2015.
по годинама пријема и правним областима**

Година пријема	решења			укупан број решења	донешена решења по правним областима											
	одбацивању жалбе	обустави поступка	обустави поступка и одбијању жалбе		грађанско право	парнични поступак	кривично право	прекршајни поступак	управно право	запошљавање и рад	имовинско правни односи	привреда и финансије	политички систем	остало		
2010	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2011	20	2	0	22	12	0	1	0	9	0	0	0	0	0	0	0
2012	741	4	0	745	520	20	55	8	136	0	0	0	0	0	0	6
2013	3216	12	0	3228	2053	104	548	127	342	4	0	15	1	34		
2014	4510	16	0	4526	3006	167	635	135	532	0	0	6	2	43		
2015	169	2	0	171	141	1	25	2	0	0	0	0	0	2		
Укупно:	8657	36	0	8693	5733	292	1264	272	1019	4	0	21	3	85		
	8657	36														

Година пријема	решено на други начин				Укупно решено на други начин	решени предмети на други начин по правним областима										
	спирање	пресигнација	изузеће	уступањем		грађанско право	парнични поступак	кривично право	прекршајни поступак	управно право	запошљавање и рад	имовинско правни односи	привреда и финансије	политички систем	остало	
2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2011	1	2	0	0	3	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
2012	14	22	0	11	48	39	3	2	1	2	0	0	0	0	0	1
2013	21	19	0	20	62	51	5	3	1	0	0	0	0	0	0	2
2014	25	8	0	9	43	27	1	12	0	1	0	0	0	0	0	2
2015	12	7	0	2	21	13	3	3	0	2	0	0	0	0	0	0
Укупно:	73	58	0	42	177	130	13	21	2	6	0	0	0	0	0	5

донето одлука	1631
у свајајућих	1164
одбијајућих	467
донето решења	8693
укупно решено на седницама:	10324
сторно - решено на други начин	177
Укупно решено од јануара 2015.	10501

нерешено: 12556

**Табеларни преглед утврђених повређених права по уставним жалбама
у току 2015 године**

Утврђено повређено право	Година подношења уставне жалбе						Укупно утврђено повређено права
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
право на дом (члан 8.)	0	0	0	1	0	0	1
право на судску заштиту људских права и слобода - чл. 22. Устава	0	0	0	0	0	0	0
судска заштита људских и мањинских права - чл. 22. став 1. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на достојанство и слободан развој личности - чл. 23. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на живот - чл. 24. став. 1 Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на неповредивост физичког и психичког интегритета - чл. 25. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на слободу и безбедност - чл. 27. став 1. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на хитно одлучивање о трајању притвора - чл. 27. ст. 3. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право лица лишеног слободе на жалбу суду - чл. 27. став 3. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право притвореног лица да ако није саслушано приликом доношења одлуке о притвору или ако одлука о притвору није извршена непосредно по доношењу, у року од 48 часова од лишења слободе, буде изведено пред надлежни суд који потом поново одлучује о притвору - чл. 30. став 2. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право да се притворенику уручи писмено и образложено решење суда о притвору најкасније 12 часова од притварања - чл. 30. став 3. Устава	0	0	0	0	2	0	2
право на ограничено трајање притвора (члан 31. став 1.)	0	0	0	2	0	0	2
повреда права на трајање притвора - чл. 31. став 1. и 2. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на правично суђење (члан 32. став 1.)	2	12	211	201	116	2	544
право на правну сигурност (члан 32. став 1.)	0	0	6	5	0	0	11
право на суђење у разумном року (члан 32. став 1.)	1	11	263	242	1	25	543
право на одбрану - чл. 33. став 2.	0	0	0	0	0	0	0
право на правну сигурност у казненом праву - чл. 34. став 2. Устава	0	0	1	0	0	0	1
право на претпоставку невиности - чл. 34. став 3. Устава	0	1	1	0	0	0	2
право на накнаду штете - чл. 35. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на једнаку заштиту права (члан 36. став 1.)	0	0	35	48	7	0	90
право на жалбу и друго правно средство (члан 36. став 2.)	0	0	14	9	0	0	23
право на неповредивост стана - чл. 40. став 1. и 2. Устава	0	0	0	0	0	0	0
права цркве и верске заједнице - чл. 44. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на слободу изражавања (чл. 46.)	0	0	1	0	0	0	1
право на обавештеност - чл. 51. Устава	0	0	0	0	0	0	0
изборно право - чл. 52. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на слободу окупљања - чл. 54. став 1. Устава	0	0	0	0	0	0	0

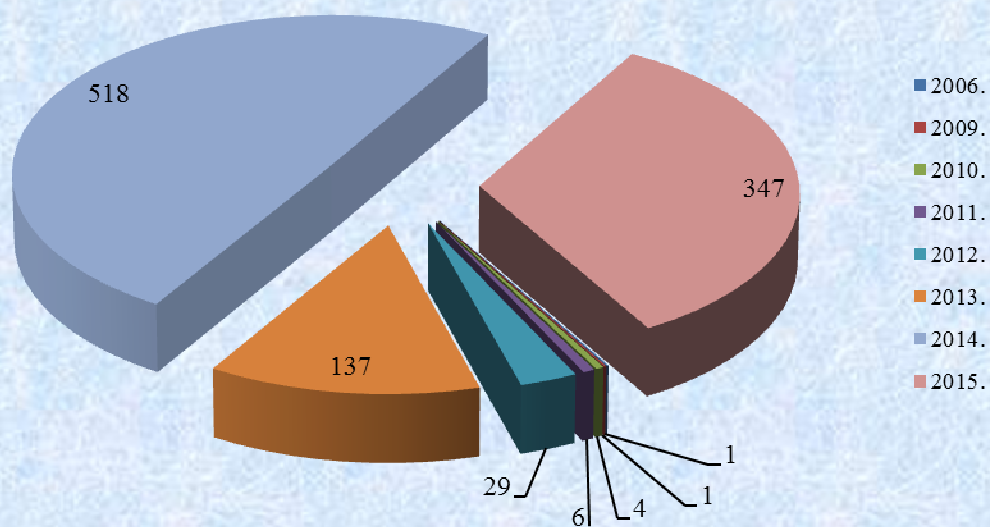
Утврђено повређено право	Година подношења уставне жалбе						Укупно утврђено повређеног права
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
право на имовину (члан 58. став 1.)	0	1	8	14	1	8	32
право на рад - чл. 60. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на правичну накнаду за рад (члан 60. став 4.)	0	0	13	21	0	1	35
право на правну заштиту за случај престанка радног односа - чл. 60. став 4. Устава	0	0	3	1	0	0	4
права детета - чл. 64. став 2. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право и дужност родитеља (члан 65. став 1.)	0	1	1	0	0	0	2
право на социјалну заштиту - чл. 69. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на сталност судијске функције - чл. 146. став 1. у вези члана 148. став 1. Устава	0	0	0	0	0	0	0
право на поштовање приватног и породичног живота из чл. 8. Европске конвенције за заштиту људских права и слобода	0	0	0	0	0	0	0
Укупно повређених права по годинама:	3	26	557	544	127	36	1293

Графички приказ пренетих и примљених предмета са ознаком "IУ" до "ХУ" у 2015. години

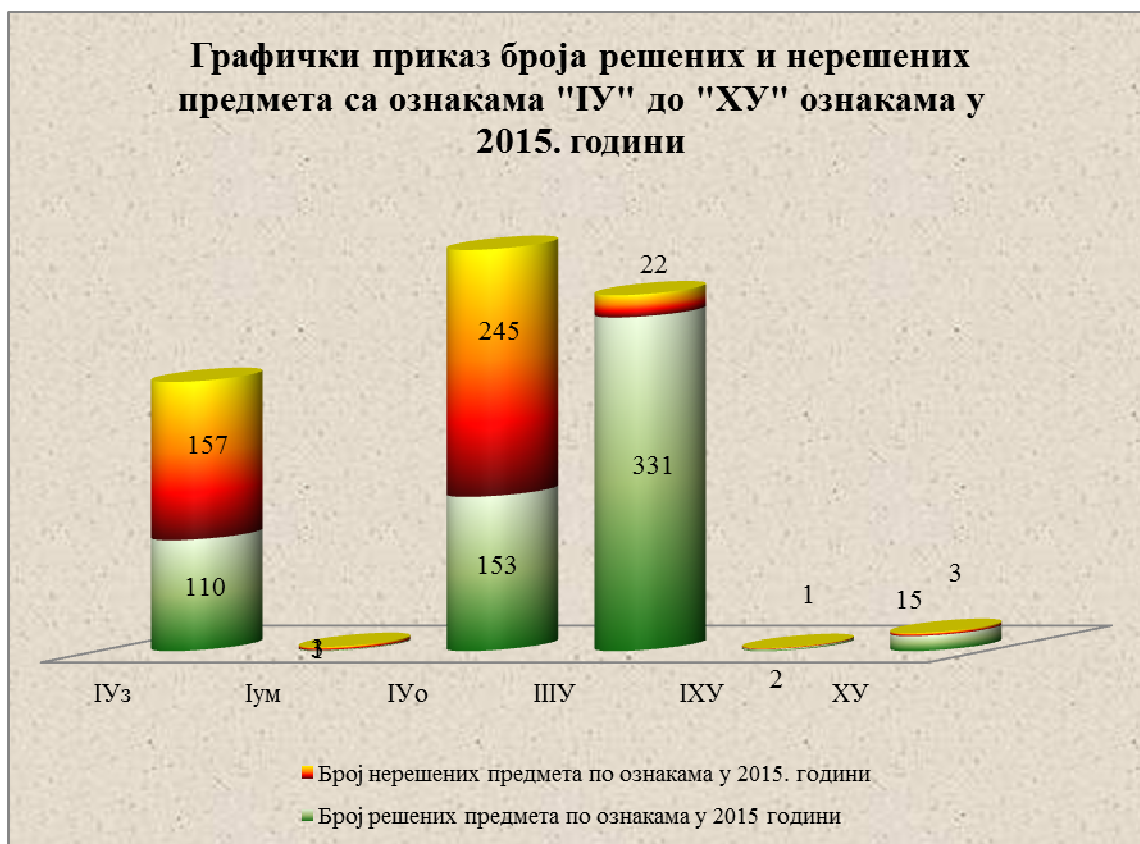

Ознака предмета	Број пренетих предмета из ранијих година (2002-2014)	Број примљених предмета у току 2015	Укупно предмета у раду
IУз	171	96	267
IУм	2	2	4
IУо	230	168	398
IIУ	0	0	0
IIIУ	274	79	353
VУ	0	0	0
IXУ	2	1	3
XУ	17	1	18
Укупно:	696	347	1043

Број предмета у раду у 2015. години са ознакама од „IY“ до „XY“ по годинама пријема

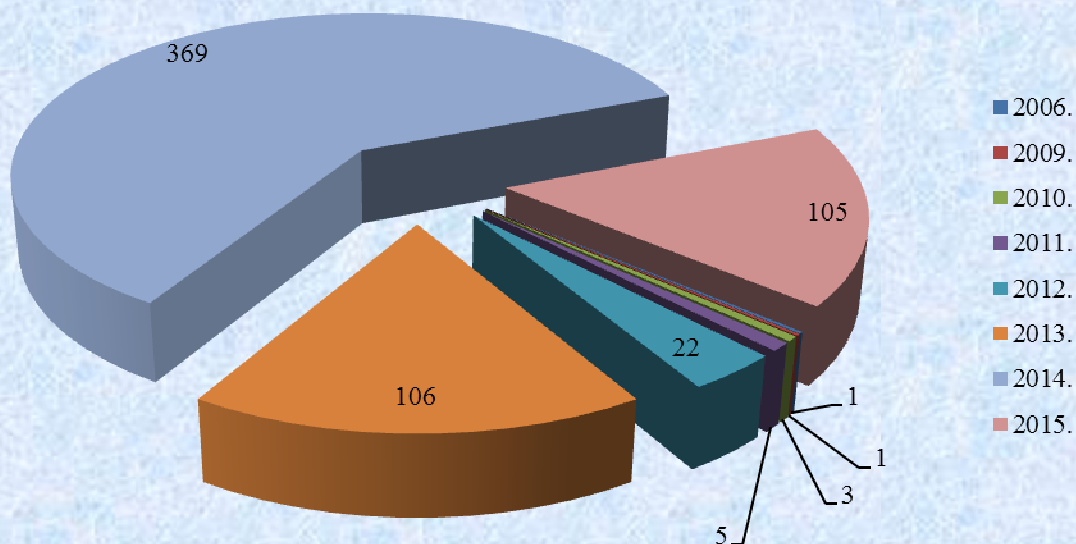

Година пријема	Број предмета у раду у 2015. години са ознакама од „IY“ до „XY“ по годинама пријема
2006.	1
2009.	1
2010.	4
2011.	6
2012.	29
2013.	137
2014.	518
2015.	347
Укупно:	1043

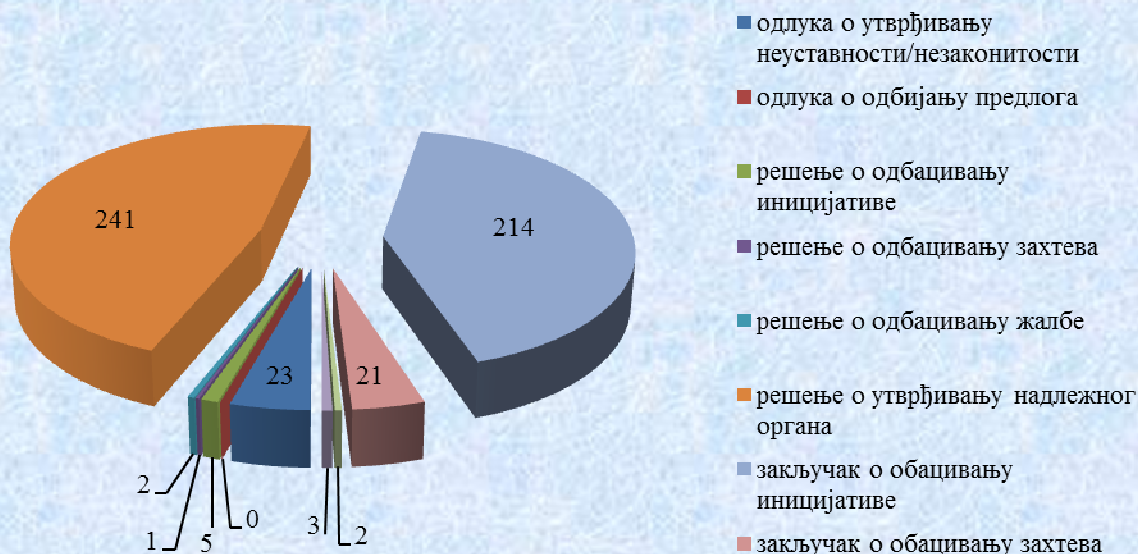
Ознака предмета	Укупно предмета у раду	Број решених предмета по ознакама у 2015. години	Број нерешених предмета по ознакама у 2015. години
IУз -предмети којима се оспоравају закони и други општи акти НС РС	267	110	157
IУм- предмети којима је оспорена уставност потврђених међународних уговора	4	1	3
IУо - предмети којима се оспоравају остали општи акти (јавних прдузећа, привредних друштава, политичких странака, синдиката, удружења грађана и колективни уговори)	398	153	245
IIIУ -предмети који се односе на решавање сукоба надлежности	353	331	22
IXУ - предмети који се односе на одлучивање по жалби на појединачни акт или радњу државног органа или органа јединице локалне самоуправе...	3	2	1
ХУ -предмети који се односе на друге послове утврђене Уставом и законом	18	15	3
Укупно:	1043	612	431

Графички приказ броја решених предмета у 2015. години са ознакама од „ГУ“ до „ХУ“ по годинама пријема

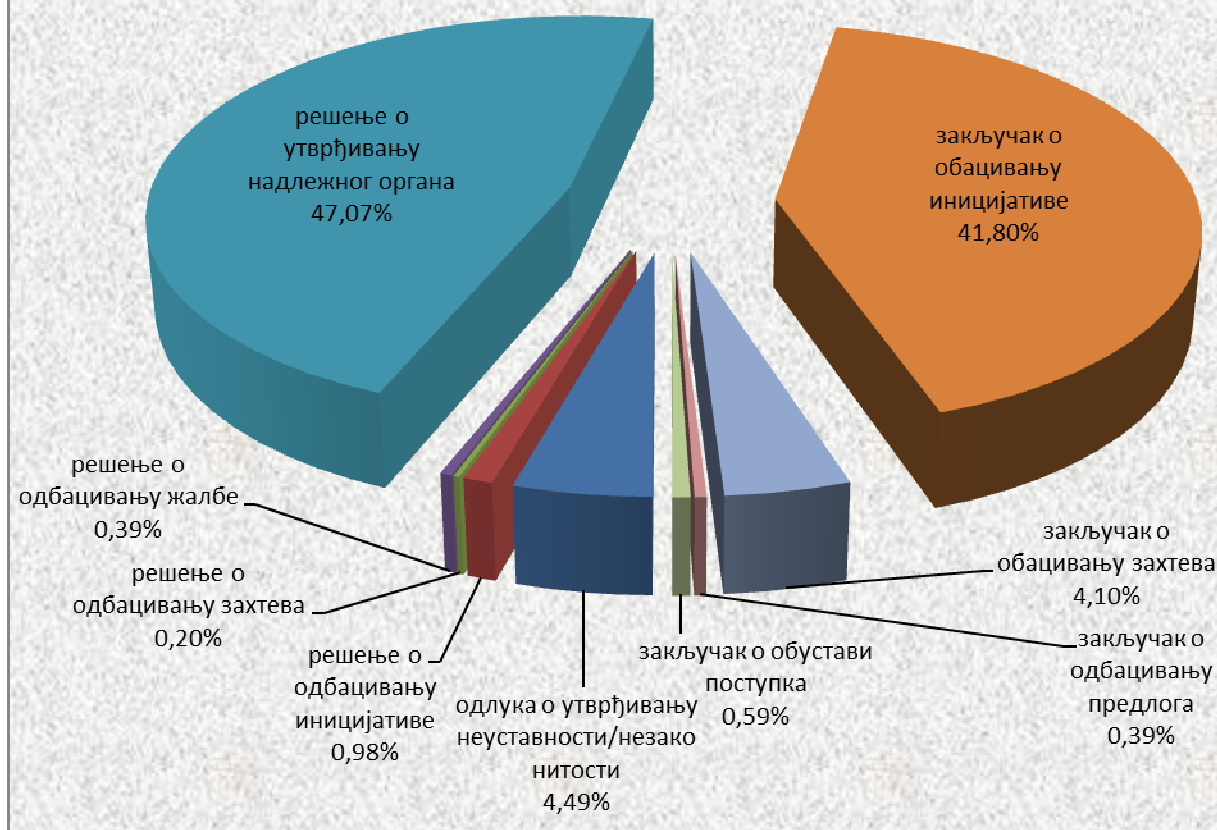
Година пријема	Број решених предмета у 2015. години са ознакама од „ГУ“ до „ХУ“ по годинама пријема
2006.	1
2009.	1
2010.	3
2011.	5
2012.	22
2013.	106
2014.	369
2015.	105
Укупно:	612

**Графички приказ решених предмета са ознакама
од "ГУ" до "ХУ" у 2015. години по начину
одлучивања**

Начин одлучивања	Број донешених одлука/решења/закључака
одлука о утврђивању неуставности/незаконитости	23
одлука о одбијању предлога	0
решење о одбацивању иницијативе	5
решење о одбацивању захтева	1
решење о одбацивању жалбе	2
решење о утврђивању надлежног органа	241
закључак о обацивању иницијативе	214
закључак о обацивању захтева	21
закључак о одбацивању предлога	2
закључак о обустави поступка	3
Укупно решено:	512

Графички приказ решених предмета са ознаком IУ до XU по начину одлучивања у 2015. години исказано у % у односу на укупан број решени предмета

Начин одлучивања	% донесених одлука/решења/закључака
одлука о утврђивању неуставности/незаконитости	4,49%
решење о одбацивању иницијативе	0,98%
решење о одбацивању захтева	0,20%
решење о одбацивању жалбе	0,39%
решење о утврђивању надлежног органа	47,07%
закључак о обацивању иницијативе	41,80%
закључак о обацивању захтева	4,10%
закључак о одбацивању предлога	0,39%
закључак о обустави поступка	0,59%
Укупно решено:	100,00%

Графички приказ укупног броја жалби против одлука ВСС о престанку судијске функције и жалби против одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције

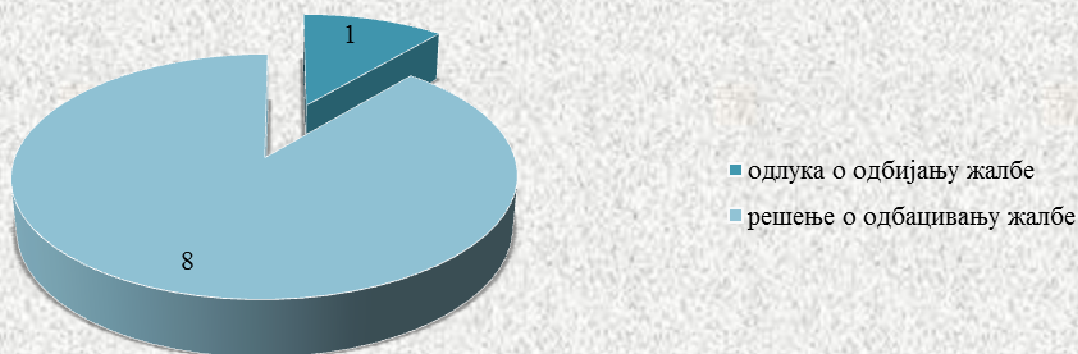
Жалбе против одлука ВСС о престанку судијске функције и жалбе против одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције	Број пренетих нерешених жалби из 2014. године	Број примљених жалби у 2015. години
Судије	13	6
Тужиоци	2	0
Укупно:	15	6

Графички приказ броја решених и нерешених жалби на одлуке ВСС о престанку судијске функције и жалби против одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције

Жалбе против одлука ВСС о престанку судијске функције и жалбе против одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције	Број решених жалби у 2015. години	Број нерешених жалби у 2015. години
Судије	8	11
Тужиоци	1	1
Укупно:	9	12

Графички приказ решених жалби на одлуке ВСС о престанку судијске функције и одлуке ДВТ о престанку јавнотужилачке функције према начину одлучивања

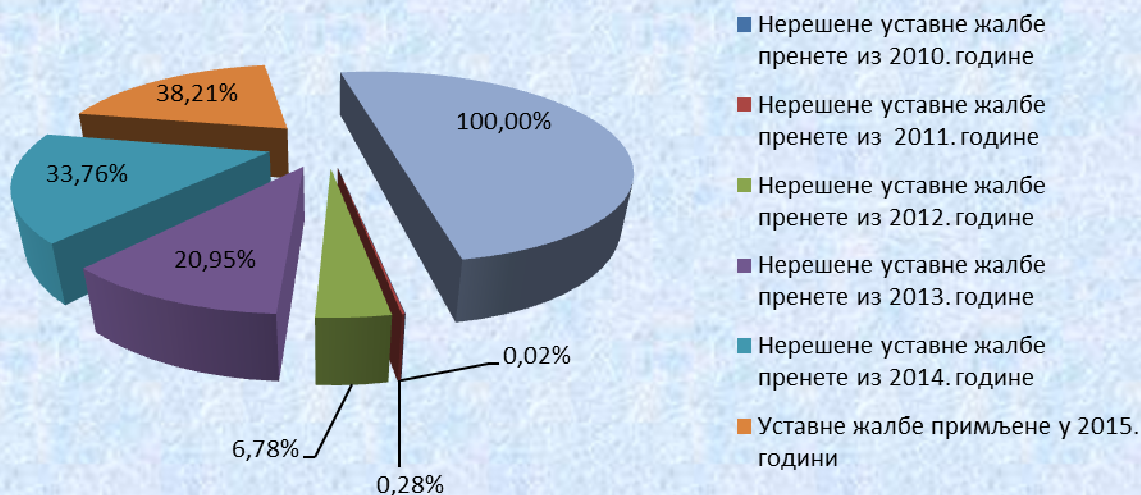

Начин одлучивања	Донешених одлука/решења
одлука о одбијању жалбе	1
решење о одбацивању жалбе	8
Укупно:	9

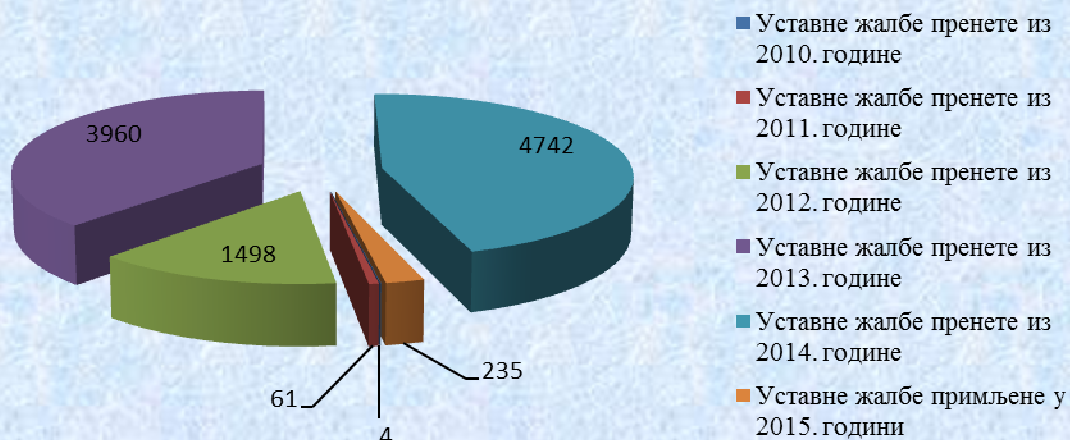
	Број уставних жалби у раду по годинама
Нерешене уставне жалбе пренете из 2010. године	4
Нерешене уставне жалбе пренете из 2011. године	65
Нерешене уставне жалбе пренете из 2012. године	1563
Нерешене уставне жалбе пренете из 2013. године	4831
Нерешене уставне жалбе пренете из 2014. године	7784
Уставне жалбе примљене у 2015. години	8810
Укупно уставних жалби у раду током 2015. године	23057

Графички приказ укупаног броја уставних жалби у раду у 2015. години исказан у %

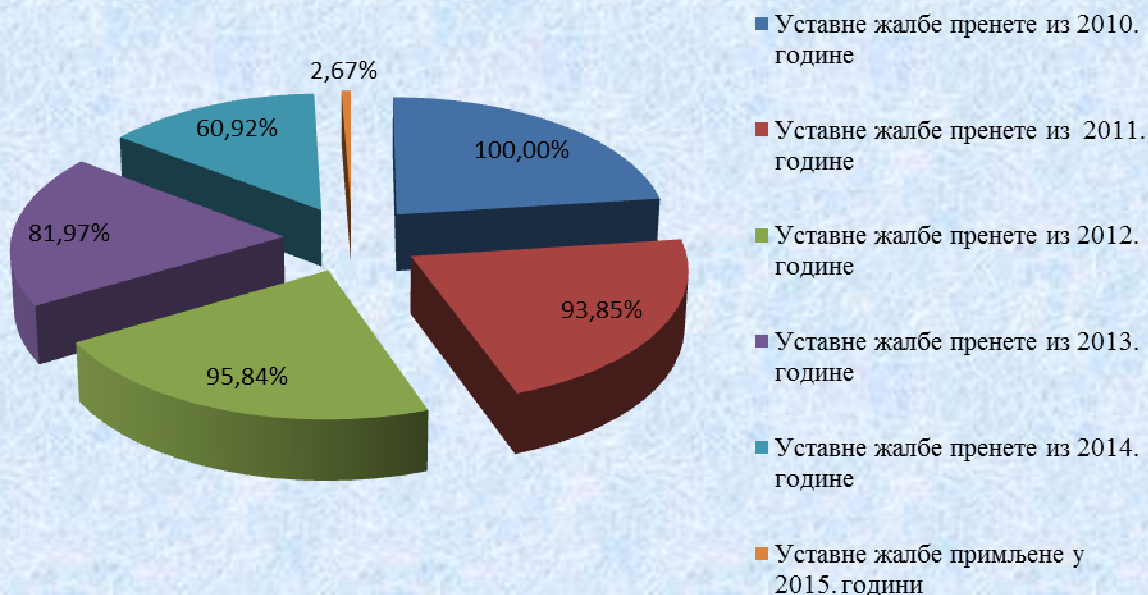
	Број нерешених уставних жалби	Број уставних жалби исказан у % у односу на укупан број предмета у раду
Нерешене уставне жалбе пренете из 2010. године	4	0,02%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2011. године	65	0,28%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2012. године	1563	6,78%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2013. године	4831	20,95%
Нерешене уставне жалбе пренете из 2014. године	7784	33,76%
Уставне жалбе примљене у 2015. години	8810	38,21%
Укупно уставних жалби у раду током 2015. године	23057	100,00%

Графички приказ укупног броја решених уставних жалби у 2015. години по годинама пријема

	Број решених уставних жалби у току 2015. године по годинама пријема
Уставне жалбе пренете из 2010. године	4
Уставне жалбе пренете из 2011. године	61
Уставне жалбе пренете из 2012. године	1498
Уставне жалбе пренете из 2013. године	3961
Уставне жалбе пренете из 2014. године	4742
Уставне жалбе примљене у 2015. години	235
Укупно решених уставних жалби :	10501

Графички приказ броја решених уставних жалби у 2015. години исказан у % у односу на укупан број предмета у раду по годинама пријема

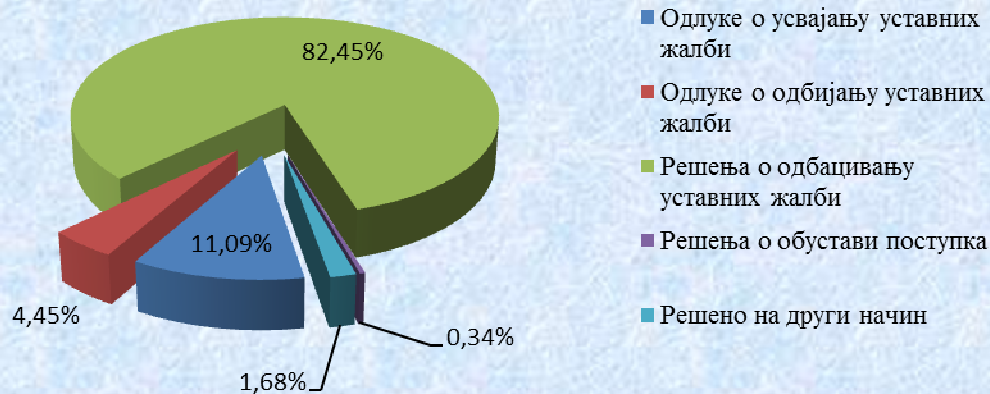
	Укупно уставних жалби у раду током 2015. године	Број решених уставних жалби	Број решених уставних жалби исказан у % у односу на укупан број предмета у раду по годинама пријема
Уставне жалбе пренете из 2010. године	4	4	100,00%
Уставне жалбе пренете из 2011. године	65	61	93,85%
Уставне жалбе пренете из 2012. године	1563	1498	95,84%
Уставне жалбе пренете из 2013. године	4831	3961	81,97%
Уставне жалбе пренете из 2014. године	7784	4742	60,92%
Уставне жалбе примљене у 2015. години	8810	235	2,67%
	23057	10501	45,54%

Начин решавања уставних жалби у току 2015. године

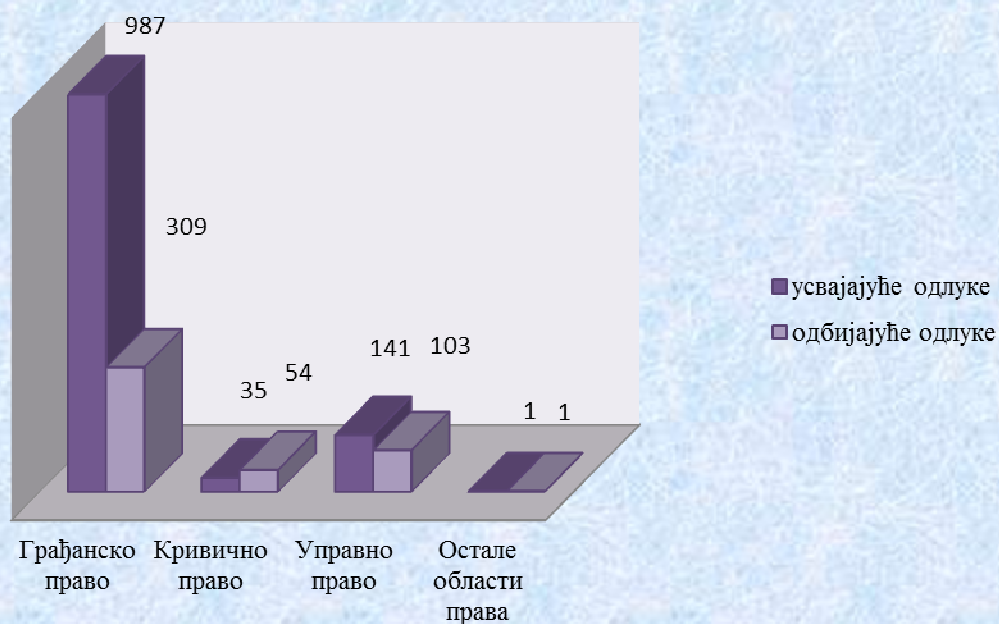
	Начин решавања уставних жалби у току 2015. године
Одлуке о усвајању уставних жалби	1164
Одлуке о одбијању уставних жалби	467
Решења о одбацивању уставних жалби	8657
Решења о обустави поступка	36
Решено на други начин	177
Укупно решено уставних жалби у 2015. години	10501

**Графички приказ начина решавања
уставних жалби у току 2015. године
исказано у %**

	Начин решавања уставних жалби у току 2015. године исказано у %
Одлуке о усвајању уставних жалби	11,09%
Одлуке о одбијању уставних жалби	4,45%
Решења о одбацивању уставних жалби	82,45%
Решења о обустави поступка	0,34%
Решено на други начин	1,68%
Укупно решено уставних жалби у 2015. години	100,00%

Графички приказ броја донетих одлука у уставним жалбама по областима права у 2015 години

Области права	усвајајуће одлуке	одбијајуће одлуке	Број донетих одлука по областима права у току 2015. године
Грађанско право	987	309	1296
Кривично право	35	54	89
Управно право	141	103	244
Остале области права	1	1	2
Укупан број донесених одлука по областима права	1164	467	1631

**Упоредни преглед кретања предмета уставних жалби од
2006 - 2015 године**

Година пријема	Пренос из претходне године	Број примљених предмета по годинама	Укупан број предмета у раду по годинама	Укупно решено
2006		34	34	0
2007		325	325	0
2008	359	1567	1926	363
2009	1514	2843	4357	1225
2010	3118	5555	8673	3496
2011	5605	6929	12534	2806
2012	9346	10069	19415	7328
2013	12101	11654	23755	8013
2014	15744	9355	25099	10853
2015	14247	8810	23057	10501
Укупно:		57141		44580

Упоредни преглед података о раду Уставног суда Србије и појединих судова у региону у 2015. години

	Укупно примљено нових предмета	Укупно решено у 2015. години	Број нових Уж/Ут у 2015. години	Број решених Уж/Ут у 2015. години
Уставни суд Србије	9538	11516	8810	10501
Уставни суд Хрватске	5138	7128	4723	4616
Уставни суд Словеније	1348	1197	1003	964

САДРЖАЈ

I - УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
II - ПОСТУПАЊЕ СА ПРЕДМЕТИМА И ОСНОВНИ СТАТИСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ	2
III - РЕШАВАЊЕ ПРЕДМЕТА ИЗ УСТАВНОСУДСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ	6
IV - ПРАВНИ СТАВОВИ УСТАВНОГ СУДА И НОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ.....	13
V - ОДНОС УСТАВНОГ СУДА И НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ.....	15
VI - ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА.....	15
VII - ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА.....	16
VIII - ОБЛИЦИ И МЕТОД РАДА УСТАВНОГ СУДА.....	17
IX - МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА.....	18
X - САРАДЊА СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА И УСТАНОВАМА	20
XI - УСЛОВИ РАДА УСТАВНОГ СУДА.....	21
XII - ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ	21
ПРИКАЗ СТАТИСТИЧКИХ ПОКАЗАТЕЉА РАДА УСТАВНОГ СУДА У 2015. ГОДИНИ	24